

66. møde

Onsdag den 9. marts 1983 kl. 13.00

Dagsorden:**1) Spørgsmål til ministrene.****2) Første behandling af lovforslag nr. L 170:**

Forslag til lov om ændring af lov om fritidsundervisning m.v. (Ændring af lokalebestemmelser, deltagerbetaling ved specialundervisning m.v.).

3) Første behandling af lovforslag nr. L 171:

Forslag til lov om ændring af lov om prøveforberedende enkeltfagsundervisning m.v. for voksne. (Gebyr, tilfornodnet rektor, forstander).

4) Første behandling af lovforslag nr. L 172:

Forslag til lov om ændring af lov om specialundervisning for voksne. (Ændrede regler om privat etableret undervisning).

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 56:

Forslag til folketingsbeslutning om sikring af danske søfolks rettigheder ved ulovlige transporter.

Af Tommy Dinesen (SF) m.fl.

Meddelelser fra formanden:**Fjerde næstformand (Arentoft):**

I skrivelse af g.d. meddeler ministeren for skatter og afgifter, at han ønsker skriftligt af fremsætte:

Forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Standardfradrag til danske sømænd på udenlandske skibe m.v.).

(Lovforslag nr. L 176).

Skriftlig fremsættelse af forslag:**Ministeren for skatter og afgifter (Isi Foighel):**

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Standardfradrag til danske sømænd på udenlandske skibe m.v.).

(Lovforslag nr. L 176).

Lovforslaget har til formål at lempe beskatningen for danske sømænd på udenlandske skibe, der sejler i udenrigsfart, og for personer om bord på bevægelige platforme (havanlæg), der er beskæftigede med offshorevirksomhed i udlandet.

Ved lov nr. 245 af 9. juli 1982 gennemførtes en ændring af ligningslovens § 33 A. Hovedformålet med denne ændring var at udvide de skattelettelser, som hidtil har været gældende for lønindtægter erhvervet under midlertidigt ophold i udlandet.

For de personer, der er tale om i det heromhandlede lovforslag, indebærer lovændringen imidlertid en skærpelse af beskatningen. Efter den oprindelige § 33 A fik disse personer ofte nedsat deres indkomstskat med hele det skattebeløb, der forholdsmæssigt kunne henregnes til den udenlandske lønindtægt. Efter ændringen af ligningslovens § 33 A er disse personer helt afskåret fra skattenedsættelser efter denne bestemmelse. Danske sømænd på udenlandske skibe beskattes nu efter skattelovgivningens almindelige regler og er derfor dårligere stillet end danske sømænd på danske skibe, der beskattes efter den noget mildere sømandsbeskatning.

Det er for at rette op på denne skævhed, at det nu foreslås, at sømænd, der ikke er omfattet af sømandsskatteordningen, og som har erhvervet lønindkomst ved tjeneste om bord på et udenlandsk skib i udenrigsfart, indrømmes et særligt ligningsmæssigt fradrag. Dette fradrag beregnes dels som et helårsbeløb på 16.000 kr., dels som et fradrag på 15 pct. af lønindkomsten erhvervet om bord på det udenlandske skib. Herved vil danske sømænd om bord på udenlandske skibe blive beskattet nogenlunde på lige fod med danske sømænd om bord på danske skibe.

Da de arbejdsbetingelser, der arbejdes under ved virksomhed om bord på bevægelige platforme (havanlæg), minder om de arbejds-

[Ministeren for skatter og afgifter]

betingelser, der gælder for sømænd, skal det foreslåede fradrag også gives til personer, der er beskæftigede på disse platforme.

Ordningen vil medføre et begrænset yderligere arbejde for ligningsmyndighederne, ligesom ordningen vil være forbundet med et vist provenutab for det offentlige. Provenutabet antages at blive på omkring 25 mill. kr. i 1983, hvoraf de ca. 10 mill. kr. vedrører statskatten.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagets bemærkninger, skal jeg herefter anbefale forslaget til folketingets hurtige og velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministre:

Spm. nr. S 750

1) Til statsministeren af:

Dohrmann (FP):

»Mener statsministeren, det er rimeligt, at nogle enkelte familier i Alssundområdet skal leve i økonomisk uvished i mange år, fordi vejdirektoratet tilsyneladende mener, der er behov for en domstolsafgørelse vedrørende ekspropriationserstatninger?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til sagen fra Alssund, hvor en erstatningssag fra 1977 nu af vejdirektoratet er appelleret til højesteret.

Dohrmann (FP):

I forbindelse med opførelsen af den nye Alssundbro blev det nødvendigt at inddrage en del jord til formålet. Nogle af de berørte lodsejere – og det ligger helt tilbage i 1977 – har endnu ikke fået deres sag afsluttet, fordi vejdirektoratet mener, det er nødvendigt at få nogle domstolsafgørelser i denne sag. Vestre landsret har afvist sagen og givet grundejerne medhold. Ikke desto mindre påstår vejdirektoratet, at loven er så uklar, at det simpelt hen er nødvendigt.

Derfor vil jeg spørge statsministeren, om ministeren ikke synes, det var bedre, at regering og folketing foretog en lovændring, en lovförenklning, således at alle, både vejdirek-

toratet og alle andre, der skal leve med loven, kunne tyde loven, således at det blev unødvendigt at pine folk på denne måde. Det er helt klart, at folk, der har fået udbetalt en erstatning i 1977, for længst har brugt pengene. Derfor håber jeg, at statsministeren her i dag kan give mig tilsagn om, hvis man ikke ligefrem vil trække sagen tilbage fra højesteret, at man så i det mindste endnu en gang vil drøfte den i regeringen.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Det er ministeren for offentlige arbejder, som efter indstilling fra kammeradvokaten har besluttet, at landsretsdømmen i de to erstatningssager, det drejer sig om, bliver prøvet for højesteret. Jeg tror, det var en misforståelse eller en fejlslæbning, når hr. Dohrmann sagde, at vestre landsret havde afvist sagen. Det er ikke tilfældet. Vestre landsret har afsagt en dom, og det er den, som nu vil blive prøvet for højesteret.

Det drejer sig om ekspropriationer fra 1977 og 1978 i forbindelse med hovedlandevejen nord om Sønderborg. Det er især den ene sag, som, fordi det drejer sig om mange penge, har væsentlig betydning for lodsejerne. Det, det gælder, er, hvilken erstatning der skal gives for et areal, som automatisk nogle år før kom i byzone. Arealet har i øvrigt været pålagt byggelinjer og alt sådan noget væsen tidligere, men altså: det, det drejer sig om, er, om det spiller en rolle, at ejendommen nogle år forud blev lagt i byzone.

Der er tale om en principiel sag af meget vidtrækkende betydning for senere ekspropriationer, og derfor må jeg være ganske enig med ministeren for offentlige arbejder i, at landsrettens dom bør prøves ved højesteret.

Jeg har naturligvis fuld forståelse for, at lodsejeren kan føle det urimeligt, at han uforskyldt skal svæve i uvished om sin økonomiske situation i så langt et tidsrum. Men i øvrigt er det da ikke uvæsentligt, at lodsejeren har fået hele den tilkendte erstatning på 2½ mill. kr. for sin ejendom udbetalt, naturligvis med et forbehold, og at der ikke påstås nedsættelse af erstatningen for så vidt angår ekspropriationen af ejendommen som landbrugsejendom. Der er alene spørgsmål om, i hvilket omfang lodsejeren skulle kunne

[Statsministeren]

drage særlig fordel af, at et areal af hans ejendom i 1976 blev inddraget i byzone.

Det beløb, striden drejer sig om, er altså ikke 2,5 mill. kr., men et beløb på 932.000 kr. Også dette beløb er af en sådan størrelse, at jeg forstår lodsejerens utilfredshed, men jeg ser ingen anden mulighed, end at sagen finder sin endelige afgørelse ved en dom, som afsiges af højesteret.

Dohrmann (FP):

Nu er det ikke bare ministeren for offentlige arbejder, jeg er uenig med, nu er jeg også i allerhøjeste grad uenig med statsministeren. Statsministeren er formentlig enig med mig i, at det er folketingsret, der vedtager lovene, og at lovene skal være så klare, at folk kan forstå dem, ikke bare almindelige folk, men også vejdirektoratet og andre steder. Ministeren for offentlige arbejder skriver direkte i det svar, som statsministeren henviser til, at man af hensyn til fremtidige erstatningssager er nødt til at tage den højesteretsdom. Med andre ord: loven er så uklar, at regeringen heller ikke kan tolke den. Jeg synes, det er under al kritik, at private mennesker, som har fået udbetalt en erstatning, fordi de er blevet jaget væk fra hus og hjem, skal pines igennem mange år, fordi regeringen, folketingsret, vejdirektoratet og alle andre ikke kan tyde de love, der er vedtaget. Det er det, ministeren siger.

Jeg synes, det er helt uacceptabelt, at folketingsret kan vedtage sådan noget, og at regeringen ikke vil stå op og sige: der er behov for en lovforenkling, så vi kan forstå loven alle sammen. Det er helt uacceptabelt, at folk, der får udbetalt en erstatning, skal pines igennem så mange år, fordi man ikke kan finde ud af det, man har vedtaget.

Jeg har før udtalt, at det kun er sagførere, der vil tjene på denne sag, og det vil jeg gerne gentage her: de eneste, der har gavn af denne sag, er sagførere og jurister, som kan sidde og »pindehugges« i mange, mange år. Men dem, som det går ud over, er almindelige mennesker.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Hvis man skulle drage konsekvensen af hr. Dohrmanns betragtning, skulle vi altså ikke i Danmark føre de måske 20.000, måske 30.000, måske 40.000 retssager for domstole-

ne, som føres hvert år, for de fleste er jo et udtryk for, at der på trods af folketingsrets bestræbelser for klare lovbestemmelser alligevel efterlades tvivl. Jeg har ikke nogen mulighed for at sætte 1 mill. kr. på højkant, blot fordi hr. Dohrmann mener, at en del lovbestemmelser er uklare. Regeringen har fået det råd, at der i denne sag er tvivl om, hvorvidt inddragelse af et areal i byzone bør føre til en højere erstatning. Det må vi have en afgørelse af, og denne afgørelse skal ikke træffes af hr. Dohrmann eller af undertegnede eller af folketingsret, thi i den henseende er vi aldeles inkompetente, og jeg er ikke bedre end hr. Dohrmann, men det er heldigvis højesteret.

Dohrmann (FP):

Jeg må konstatere, at også den nuværende regering lægger mere vægt på det, der bliver sagt af embedsmændene, end på det hensyn, man viser borgerne her i landet.

Jeg vil lige gøre opmærksom på, når ministeren henviser til, at der allerede på daværende tidspunkt var indlagt noget, man kalder byggelinjer, at der ikke dengang blev udbetalt en krone i erstatning, og derfor er der slet ikke tale om, at der tidligere har været udbetalt nogen erstatninger.

Men jeg kan forstå, at den glædelige daglige nyhed, regeringen bebudede, da den tiltrådte, får vi i hvert fald ikke i dag.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Som jeg allerede nævnte i mit første indlæg, er hovedparten af erstatningsbeløbet for længst frigivet, således at den pågældende gårdejer kan anvende beløbet. Striden drejer sig om en mindre del, de 900.000 kr. Som nævnt før er det også i borgernes interesse, at sådanne sager ikke afgøres her i folketingsret, men afgøres af vores uafhængige domstole; det må regeringen holde fast i er på sin plads.

Dohrmann (FP):

Er statsministeren enig i, at folketingsret og regeringen bør tilstræbe at udforme nogle love, som folk kan forstå?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Vi ser det som det ideale mål, at man altid skal forsøge at gøre lovbestemmelserne enty-

[Statsministeren]

dige og klare; det kan vi være fælles om. På den anden side tror jeg også, vi skal være så realistiske at erkende, at der i mange tilfælde, ikke mindst i sager om ekspropriation, på trods af bestræbelserne for at gøre lovteksten tydelig uundgåeligt vil foreligge sager, hvor lovgivningsmagten må henholde sig til, at tvivlen afklares af domstolene. Det er klart, at sagerne helst skal finde en afgørelse hurtigt, og vi kan måske være enige om, at der har hvilet et kolossalt arbejdspress på vore domstole i de sidste år. Det kan give os anledning til mange overvejelser. Jeg finder også, at det er beklageligt, at en sag som denne skal versere for domstolene i adskillige år. Her skylder vi nok retssikkerheden at gøre vort bedste for, at domstolene stilles i en sådan situation, at retsafgørelserne kommer hurtigere.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 747

2) Til *socialministeren* af:

Lone Dybkjær (RV):

»Finder ministeren ikke, at det er imod lovens hensigt, at der i forbindelse med håndhævelsen af karensdagen anlægges forskellige kriterier på virksomhedens funktionsgrupper?«

Skriftlig begrundelse

Et rundspørge blandt nogle virksomheder viser, at administrationen af karensdagen bliver vidt forskellig mellem virksomhedens medarbejdere. I en række tilfælde vil man således gennemføre den praksis, at virksomhedens cheffunktionærer ikke vil få en karensdag, mens de øvrige funktionærer selv vil skulle betale for den første sygedag.

Socialministeren (Palle Simonsen):

Jeg kan bekræfte, at det klart er imod hensigten med denne lovgivning, såfremt der på en virksomhed ved håndhævelsen af karensdagen anlægges forskellige kriterier medarbejdergrupperne imellem. Jeg vil gerne understrege, at lovgivningen om karensdagen omfatter alle lønmodtagergrupper, og jeg må stærkt opfordre private virksomheder til, at

loven også i praksis administreres således, at alle lønmodtagere bliver omfattet.

I forbindelse med den megen debat, der i øvrigt har været om karensdagen, vil jeg gerne komme med et par supplerende bemærkninger. Der har i debatten været rejst tvivl om, hvorvidt man ude på de private virksomheder vil efterleve karensdagsbestemmelsen. Jeg har fra Dansk Arbejdsgiverforening fået oplyst, at man gennem mange samtaler med medlemmer af foreningen har fået et klart indtryk af, at det er den helt almindelige regel, at karensdagsbestemmelsen vil blive efterlevet. At enkelte virksomheder som oplyst i dagspressen har undtaget enkelte medarbejdere fra bestemmelsen, hører efter det oplyste til sjældenhederne.

Den omstændighed, at der blev skabt mulighed for, at arbejdsgivere og lønmodtagere aftaler, at karensdagen afvikles med en feriedag, har bidraget til en større forståelse i de private virksomheder.

Endelig skal jeg også minde om, at hensigten med denne lovgivning er at opnå besparelser på de offentlige budgetter. Ved gennemførelsen af karensdagsbestemmelsen forudsatte vi, at bestemmelsen ville medføre en besparelse af en vis størrelse for de private arbejdsgivere. Dette provener på forhånd overført til en offentlig besparelse, idet der samtidig er indført dels en forlængelse af arbejdsgiverperioden i forbindelse med sygedagpengene fra 5 til 13 uger, dels en forhøjelse af arbejdsgiverbidraget til arbejdsløshedsforsikringen. Disse foranstaltninger skulle modsvare den besparelse, karensdagen giver virksomhederne. Den enkelte virksomhed kommer således til at bidrage til den offentlige besparelse, uanset om karensdagen håndhæves på virksomheden.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg vil gerne takke for svaret. Når jeg har stillet spørgsmålet, er det, fordi et rundspørge blandt nogle virksomheder havde vist, at man ville gøre forskel på de forskellige lønmodtagere, de forskellige funktionærer, således at de højerelønnede funktionærer ville blive undtaget.

Det fandt jeg dels stred imod lovens hensigt – og det har jeg nu fået bekræftet at det gør – dels var forargeligt. Det er ikke mindst virksomhedslederne, der har påpeget nødven-

[Lone Dybkjær]

digheden af, at vi skal have besparelser, og når der så endelig er en ordning, som også rammer de højtlønnede, så unddrager man sig. Jeg kender godt begrundelsen for det, nemlig at de f. eks. ikke registrerer overtimer og den slags, men det får de jo også den højere løn for.

Jeg er derfor glad for præciseringen fra socialministerens side og også henstillingen til de private virksomheder, men vil sige, at jeg ikke synes, det gør det lettere at foretage besparelser på de offentlige budgetter.

Så har jeg et spørgsmål at stille socialministeren, og som vedrører forudsætningen for, at vi sagde ja til at stemme for karensdagen med de ændringer, vi fik indført, bl. a. dette, at forældre med børn var undtaget fra en karensdag.

Vi fandt og finder fortsat, at det er nødvendigt at foretage de besparelser på finansloven, vi her har talt om; vi mener ikke, det er muligt at blive ved at leve med et underskud på 70 mia kr. Vi finder således heller ikke, at det er muligt i de besparelser at undtage det sociale område, som jo udgør en meget stor del af finansloven. Vi sagde ja til denne karensdag, fordi det i realiteten er den eneste sociale besparelse, der virker bredt. Men denne bredde forsvinder selvfølgelig, hvis der gøres forskel på medarbejderne på den facon, som vi havde hørt om. Havde det så endda været den omvendte vej, havde det stadig væk været imod lovens hensigter – det ved jeg godt – men det havde dog været en anelse mere moralsk.

Jeg skal på denne baggrund spørge socialministeren – for at vi kan se, hvordan loven virker – om han har taget skridt til, at der kommer en sygestatistik, hvis den ikke allerede findes, der gør det muligt, at vi f. eks. om et halvt år kan få oplysninger om, hvordan loven er kommet til at virke i praksis såvel inden for det offentlige område som inden for det private område.

Jeg vil i tilknytning til dette bede ministeren præcisere, at de koncessionerede virksomheder, statslige og halvstatslige foretagender, også hører ind under loven, og det uanset om de er medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Inden jeg giver ordet til socialministeren, vil jeg lige oplyse, at der foreløbig er fem

medspørgere. Af dem vil jeg give ordet til to først, så svarer ministeren, og derefter får de tre andre ordet.

Bjørn Elmquist (V):

Jeg er da enig med socialministeren og fru Lone Dybkjær i, at det kan virke socialt kritisabelt, om de højerelønnede slipper for at blive trukket for den første karensdag, men man kan alligevel ikke se bort fra det forhold, at der er forskelle i arbejdsbyrden og i karakteren af éns arbejde på den givne arbejdsplads. Der er nogle, der ved, at er de væk et par dage, hober dyngerne sig op; der er ingen, der tager det arbejde, som så bare ligger og venter på dem, når de kommer tilbage og er blevet raske igen. Så de skal faktisk præstere den samme arbejdsindsats, uanset om de er syge eller raske. Derfor vil jeg gerne høre, om socialministeren er åben over for det problem.

Derudover har jeg endnu et kort tillægs-spørgsmål. Mener socialministeren, det er ulovligt, om man kompenserer eller afregner via ferieloven for karensdage? For jeg har forstået, at der er en retssag undervejs. Er det virkelig socialministerens mening, at regeringen og folketingsflertallet, i det omfang vi bakker ministeren op i dette spørgsmål, har gjort noget ulovligt?

Mette Groes (S):

Jeg vil gerne spørge socialministeren, om han har tænkt sig at stille sig tilfreds med den viden, han har fra dagspressen om, hvor mange arbejdsgivere der vil følge loven, og hvor mange der ikke vil, og om han ikke synes, at det vil være en god idé at investere i en bedre undersøgelse af det problem, end man kan nå frem til ved at læse dagspressen.

Videre vil jeg spørge, om det ikke har gjort indtryk på socialministeren, at der har rejst sig en ganske betydelig kritik af den måde, han har tænkt sig at anvende ferieloven på, og om han ikke endnu en gang vil gå ind i en undersøgelse af, om det kan være i overensstemmelse med lovens præmisser og tankegang og hele ideen i ferielovgivningen, at han farer frem, som han gør, og om han ikke mener, at der i virkeligheden er tale om lovbrud.

Socialministeren (Palle Simonsen):

[Socialministeren]

Jeg er glad for, at fru Lone Dybkjær er enig i, at det drejer sig om at opnå en besparelse af denne størrelsesorden, og at der her er tale om en besparelse, som også rammer alle lønmodtagergrupper jævnt.

På det konkrete spørgsmål fra fru Lone Dybkjær vil jeg svare, at jeg naturligvis vil følge udviklingen meget nøje på dette område. Det er klart nødvendigt i en situation, hvor vi gennemfører en lov, som naturligvis har ret betydelige konsekvenser, og hvor der altid kan gemme sig nogle administrative problemer knyttet til den.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at Dansk Arbejdsgiverforening er i gang med at ændre sin fraværstatistik – den statistik, der i øvrigt bruges som grundlag også for beregning af sygefravær i al almindelighed – således at det bliver muligt at opgøre antallet af karensdage, herunder i hvilket omfang karensdagen afvikles ved afspadsring eller restferie. På grundlag heraf vil man i slutningen af året kunne danne sig et overblik over, hvorledes karensdagen administreres i praksis.

Her har vi altså et halvt år til rådighed, og jeg mener, vi må afvente denne rapport og se, hvordan det har virket, før vi har mulighed for at tage stilling til, om der er opstået konkrete administrative problemer undervejs, og hvordan loven i øvrigt følges.

Må jeg videre sige til fru Lone Dybkjær, at det er klart, at også koncessionerede virksomheder er omfattet. Jeg kan sammenfattede sige, at alle er omfattet; det er der ingen diskussion om.

Hr. Bjørn Elmquist spørger, om jeg ikke finder det rimeligt, at nogle bliver undtaget. Dertil vil jeg sige i overensstemmelse med mit første svar: nej, det gør jeg ikke, for karensdagsloven omfatter samtlige lønmodtagere, og jeg kan ikke tilbageholde en bemærkning om, at der selvfølgelig er en række grupper, som ikke har overtidsbetaling og ikke kender begrebet overarbejde, men om hvilke man vel normalt må sige, at de har en løn, der også er fastsat ud fra de principper, at de ikke får betaling for overarbejde. Så også af den grund finder jeg, at alle bør være omfattet af loven.

Der bliver stillet spørgsmål både af hr. Bjørn Elmquist og af fru Mette Groes om anvendelse af ferieloven. Dette spørgsmål har naturligvis været forhandlet med socialministeren, og det er klart tilkendegivet, at

når der er tale om restferiedage – og det er alene restferiedage, vi taler om – kan der efter aftale mellem arbejdstager og arbejdsgiver anvendes en feriedag, men det er naturligvis alene et tilbud, og vi mener, det er et tilbud – som jeg også sagde i mit første svar – der giver mulighed for, at vi i højere grad får tingene til at fungere på en fornuftig måde.

Fru Mette Groes spørger, om jeg er tilfreds med den viden, jeg får fra dagspressen på disse områder. Dertil vil jeg sige: nej, det er jeg ikke, absolut ikke. Det er derfor, jeg har kontaktet Dansk Arbejdsgiverforening, som har haft kontakt med et stort antal medlemsvirksomheder for dér i højere grad at få en stikprøveundersøgelse af, hvad der egentlig foregår.

Waldorff (VS):

I modsætning til de fleste andre er jeg bestemt ikke enig i, at man skal prøve at få en besparelse, der går ud på, at især – og det vil det jo være – de dårligst stillede må gå på arbejde, selv om de er syge, eller må skære ned på deres ferie, mens andre – og det er så højere funktionærer, mellemledere og ledere i virksomhederne – kan lave nogle aftaler med ejerne om at smutte uden om dette her.

Jeg vil i øvrigt bede socialministeren, for det synes jeg ikke blev klart her til sidst, bekræfte, at det ikke er sådan, at lovens ord forbyder virksomheder lokalt at lave aftaler, som betyder, at man udbetaler løn også for den første sygedag.

Dernæst vil jeg nævne et eksempel, hvor socialministeren ikke bare kan henviser til, at det er noget med private virksomheder, nemlig den forskelsbehandling, der vil være på de højere læreanstalter, hvor det videnskabelige personale jo ikke har nogen fremmødepligt og i tilfælde af sygdom udmærket bare kan blive hjemme og sige, de arbejder hjemme, og få deres løn for det, mens det teknisk-administrative personale, som har en fremmødepligt, bliver nødt til at acceptere at være uden løn på den første sygedag. Det vil jeg gerne have socialministerens kommentarer til.

Albertsen (S):

I den udveksling af bemærkninger, som her er fremkommet, er der én ting, som det forekommer mig helt fantastisk at man be-

[Albertsen]

standig understreger, nemlig at der her er tale om en lovgivning, som behandler folk ens. Mig bekendt er det en lovgivning, der alene rammer de mennesker, der er syge. Det vil sige, at alle de, der er raske, ikke bliver underlagt denne lov eller dens muligheder for at beskære de pågældendes indtægter.

Når ministeren taler om, at der er nogle, der har praktiseret det anderledes, vil jeg gøre opmærksom på, at ministeren under lovbehandlingen var helt klart indstillet på, at der ikke skulle gennemføres nogen straffeforanstaltninger af den ene eller den anden art, ej heller noget tilsyn fra monopolmyndighederne med henblik på indflydelsen på prisudviklingen for produkter fra de virksomheder, der realiserer loven anderledes, end ministeren tænker sig. Når det er sagt, er det da klart, at det er fuldt ud lovligt, at virksomheder administrerer loven sådan, som det i dette tilfælde nu er refereret fra Næstved.

Endelig vil jeg gerne i forbindelse med kriteriet sige, at der klart sker en forskelsbehandling – og jeg går ud fra, at ministeren kan bekræfte det – på de virksomheder eller institutioner, der har feriefælleslukninger. De har ikke mulighed for at konvertere karensdagen til feriedag.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg vil bede socialministeren svare på, om det ikke er sådan, at der kan sættes spørgsmålstegn ved besparelsen i dette her ud fra det faktum, at virkeligheden jo tit er anderledes, end man tror den er, når man sidder ved et skrivebord og skal lave tingene. Det er jo sådan, at de 18 dage i henhold til ferieloven skal holdes samlet, men ude i virkeligheden er det sådan, at man holder sin ferie de tre sommeruger, og så er det ofte sådan på industrivirksomheder, at der også er julelukning. Det, der nu er givet tilladelse til ifølge denne lovgivning, er, at man må bruge de feriedage, man har ud over de 18, til én, to, tre, eller hvor mange karensdage der nu kan blive tale om, og når så julelukningen kommer og virksomheden lukker, har den pågældende brugt sin eller sine feriedage til karensdag, og så kan man efter reglerne gå på arbejdsformidlingen, fordi man er dagpengeunderstøttelsesberettiget. Jeg synes, det er meget vigtigt at slå fast af hensyn til de radikale, som jo taler om, at lovgivningen på

dette område udelukkende er et spørgsmål om besparelse. Her er altså tale om, at man går fra noget, der var arbejdsgiverbetalt, over til noget, som det offentlige må betale i disse tilfælde, altså en klar forskelsbehandling af dem, der har feriedagpenge nok, og dem, der ikke har feriedagpenge nok.

Jeg vil gerne have dette bekræftet, sådan som jeg sådan set fik det allerede den 16. februar i besvarelsen af to spørgsmål her i salen.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg vil bede socialministeren svare de tre medspørgere, idet jeg gør opmærksom på, at der foruden spørgeren er endnu to medspørgere.

Socialministeren (Palle Simonsen):

Hvad angår spørgsmålet om anvendelse af en feriedag, vil jeg sige til både hr. Albertsen og fru Lilli Gyldenkilde, at det er et tilbud, der er tale om. Hvis man, som fru Lilli Gyldenkilde siger, har opbrugt sine feriedage, er det hævet over enhver tvivl, at der ikke er nogen mulighed for at benytte dette tilbud. Men udgangspunktet – og det skal vi jo ikke glemme – er stadig væk, at man mister retten til løn eller dagpenge under første sygefraværsdag. At det så bliver mildnet ved, at man har mulighed for at kompensere enten ved en restferiedag, hvis man har en sådan til gode, eller ved en afspadseringsdag, er et forsøg på at gøre loven lempeligere i dens administration. Men udgangspunktet er der stadig væk ikke nogen tvivl om.

Hr. Albertsen gør gældende, at det, man foretager sig i Næstved, naturligvis er lovligt. Dertil vil jeg sige, at der ikke er nogen tvivl om loven i dens formulering, nemlig at alle lønmodtagere mister retten til dagpenge eller løn under første sygefraværsdag. Men det er naturligvis også rigtigt, som det fremgik af debatten under behandlingen af lovforslaget, at der ikke er indført sanktionsbestemmelser, idet ingen fandt det rimeligt at gøre det. Men derfor er der stadig væk ikke nogen tvivl om, hvordan loven skal forstås. Som jeg også sagde i mit første svar, kommer de private virksomheder, som undtagelsesvis skulle undlade at efterleve dette, under alle omstændigheder til at betale for det, fordi besparelsen

[Socialministeren]

ved det er inddraget i form af forlængelse af arbejdsgiverperioden.

Fru Lilli Gyldenkilde stiller spørgsmål om, hvorvidt nu også sparebeløbet kan holde, og dertil må jeg svare, som jeg også gjorde for nogle uger siden, at der ikke er ændret på grundlaget, som er den gældende sygefraværstatistik, og som jeg i øvrigt mener er en statistik, der har vist sig at være så absolut seriøs, at den også er anvendelig som dokumentation for denne besparelse. Men det er da klart, som vi også har diskuteret tidligere, at det er usikkert, hvordan virkningen af det bliver; den kender ingen af os på nuværende tidspunkt. Men ud fra de kendte forudsætninger er der ingen ændringer af besparelsen.

Også hr. Waldorff kom ind på spørgsmålet om, hvorvidt loven forbyder de lokale aftaler. Her kan jeg kun gentage mit svar til hr. Albertsen, nemlig at ingen lønmodtagere efter loven har ret til løn eller dagpenge under første sygefraværdsdag.

Inge Fischer Møller (S):

Socialministeren siger, at loven skal gælde for alle, og dette sammenholdt med de meldinger, vi har fået dels i dagspressen, dels her på Christiansborg, får mig til at spørge socialministeren, om han, selv om han er en konservativ socialminister, moralsk kan leve med, at man ved, at det er dem i samfundet, der har det dårligst, der kommer til at betale.

Så har vi fået en forklaring yderligere i dag, der går ud på, at man ikke ønsker at retsforfølge arbejdsgiverne, hvis de ikke vil overholde reglerne, og ministeren har henvist til, at arbejdsgiverne alligevel skal betale, idet man har forlænget arbejdsgiverperioden. Men der må jo også, når det drejer sig om mennesker, der har det dårligt, være tale om en eller anden form for moralsk forpligtelse; derfor vil jeg spørge ministeren, om man ikke på en eller anden måde vil prøve at sikre, at loven kommer til at gælde for alle, hvis det da fortsat er ministerens hensigt også efter debatten her i dag, at den skal føres ud i livet.

Og så lige til sidst. Fru Mette Groes stillede et meget centralt spørgsmål, der gik på, om der, når man brugte det, man kan kalde restferiedage efter ferielovens bestemmelser, så ikke var tale om et lovbrud. Det fik vi ikke svar på.

Anker Jørgensen (S):

Jeg har bemærket, at socialministeren igen og igen siger, at disse besparelser vil ramme bredt, vil ramme alle lønmodtagergrupper, og jeg har også bemærket, at socialministeren i høj grad baserer sine udtalelser og sine vurderinger på, hvad man siger fra Dansk Arbejdsgiverforenings side. Jeg har derfor to spørgsmål, der i og for sig allerede er stillet, men måske har de her en lidt anden drejning.

Det første spørgsmål er: tror socialministeren ikke, at der meget, meget hurtigt – måske endda med det samme, men i hvert fald meget hurtigt – vil danne sig den praksis, at store funktionærgrupper og store grupper af mere eller mindre overordnet personale rent faktisk vil blive fritaget for disse karensdage? Det var et spørgsmål om socialministerens vurdering af, hvordan det rent faktisk fungerer på arbejdsmarkedet på dette område. Inden socialministeren svarer, gør jeg opmærksom på, at før vi fik loven i 1972, dannedes den praksis, der betød, at der blev gjort forskel på de forskellige lønmodtagergrupper.

Nu ved jeg godt, at socialministeren har tordnet imod, at man har for meget lighed her i samfundet, men jeg synes, det er dårligt, hvis vi bevæger os den anden vej.

Det andet spørgsmål, om feriedagene: vil det ikke under alle omstændigheder undergrave hensigten i ferieloven, at man giver et såkaldt tilbud, for dette tilbud er jo et pres på lønmodtageren, altså igen en ny ulighed? Mener socialministeren ikke også det?

Socialministeren (Palle Simonsen):

Jeg vil starte med at sige til fru Inge Fischer Møller, at de meldinger, der foreløbig har været i dagspressen om nogle enkelte virksomheder, som enten ikke ville følge selve hovedbestemmelsen, eller som ville lave særlige undtagelser for de overordnede funktionærer, opfatter jeg stadig væk som få. Det bliver dermed også et svar til hr. Anker Jørgensen. Jeg synes, det er meget afgørende, at vi nu venter og ser, hvad der sker, og som jeg har bebudet over for fru Lone Dybkjær, vil der ½ år efter lovens ikrafttræden være en ny statistik, som klargør, hvordan karensdagen har virket i praksis. Jeg tror, det var kloge, om vi tog en diskussion på det tidspunkt, hvor vi har noget konkret at diskutere

[Socialministeren]

det på, fremfor på grundlag af nogle enkelte pressemeddelelser om nogle enkelte virksomheder, som vil gøre det på en anden måde.

Så jeg vil godt sige til fru Inge Fischer Møller, at jeg synes faktisk, vi skulle prøve at tage det lidt roligt på nuværende tidspunkt og afvente, hvordan praksis vil være.

Der bliver spurgt, hvorfor vi ikke vil retsforfølge arbejdsgiveren, og dertil vil jeg sige, at det er ikke et spørgsmål om retsforfølgning eller ikke retsforfølgning. Dette er i virkeligheden et spørgsmål om, hvorvidt man fra folketingets side var indstillet på at indføre en helt ny kontrolinstans – for der findes ikke andre kontrolinstanser, der kan gå ind og varetage denne opgave – med de konsekvenser, det har. Dér mener jeg nok, det må være afgørende at holde fast i, at vi nu skal forsøge at få det til at køre, og meldingerne peger i retning af, at det gør det for langt de fleste virksomheders vedkommende.

Både hr. Anker Jørgensen og fru Inge Fischer Møller har været inde på spørgsmålet om lovbrud i forbindelse med dette at anvende en feriedag. Jeg mener sådan set, jeg har svaret på det, idet jeg har sagt, at efter forhandlinger med arbejdsministeren er det gjort klart, at man kan anvende restferiedage. Man kan jo anvende restferiedage til så mange ting, men ferieloven bygger på, hvis jeg ikke husker meget forkert, at ud over de faste regler, som der er, er der tale om, at når vi kommer frem til begrebet restferiedage, er det normalt, at man har en aftale om, at man tager en feriedag en mandag eller en fredag efter aftale mellem lønmodtager og arbejdsgiver. Det kan man altså også gøre som erstatning for en karensdag, så man undgår at blive trukket i lønnen. Derfor mener jeg ikke, at man overhovedet behøver at gå ind i ferielovens grundprincipper i denne sag; der finder allerede i stor udstrækning aftaler sted om anvendelse af restferiedage ude i private virksomheder. Derfor opfatter jeg det naturligvis ikke som lovbrud, og jeg vil gerne sige til hr. Anker Jørgensen, at jeg bestemt ikke mener, at der hermed bliver tale om at undergrave den hensigt, der hele tiden har været med ferieloven.

Hr. Anker Jørgensen stillede også det konkrete spørgsmål, om jeg ikke troede, at mange overordnede funktionærer alligevel ville ende med at blive fritaget. Jeg har givet udtryk for, at det ser faktisk ikke ud til, at det

er så mange endnu, men også det spørgsmål synes jeg vi skal gemme, til vi har fået den første statistik efter det første halve års forløb. Så kan vi tage en reel diskussion om, hvordan situationen er.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg synes, jeg kan konstatere efter en stor spørgerunde og nogle svar, at der givet er tale om forskelsbehandling, og at der givet vil kunne sættes spørgsmålstejn ved besparelserne, hvis ellers man gør sig den ulempe ikke kun at kigge på, hvad der bliver udbetalt i sygedagpenge, men også på, hvad der fremover i tilknytning til manglende feriedagsbetaling bliver udbetalt i arbejdsløshedsforsikring. Men det er alt sammen noget, vi må vende tilbage til.

Jeg synes dog, at af hensyn til de radikale bliver vi nødt til at konstatere, at der er tale om forskelsbehandling og der er tale om, at der kan sættes spørgsmålstejn ved besparelserne. Det tillader jeg mig at gøre. Jeg mener ikke, denne sag er afsluttet hermed.

Mit spørgsmål, det sidste i denne ombæring, skal gå til socialministeren, som jeg kan forstå taler med arbejdsministeren, og det synes jeg er udmærket. Vil socialministeren så ikke tale med arbejdsministeren og bede hende om at oversende det notat, som vi bad om den 16. februar her i salen, om de omhandlede punkter, så vi kan få det lagt klart og spørge videre i arbejdsmarkedsudvalget?

Waldorff (VS):

Jeg kan godt forstå, at socialministeren gerne vil vente et halvt eller et helt år med at diskutere, hvordan denne lov om karensdagen vil virke. Jeg vil godt spørge socialministeren, om han alligevel ikke vil prøve at svare på det spørgsmål, som jeg stillede ham tidligere, nemlig hvad hans kommentar er til, at der på de højere uddannelsesinstitutioner ikke er fremmødepligt for det videnskabelige personale. Det vil rent praktisk blive sådan, naturligvis, at man ikke vil få registreret sygedage overhovedet for det personale, som har ret til at udføre sit arbejde derhjemme, og det kan selvfølgelig aldrig nogen sinde kontrolleres. Hvorfor skulle det også det? Jeg vil godt sige, at dette ikke er ment som et angreb på det videnskabelige personale. De gør det eneste fornuftige, nemlig bliver hjem-

[Waldorff]

me og lader, som om de er raske. Det synes jeg så mange som muligt skal gøre, men så må man også se i øjnene, at denne lov kommer til at virke asocialt, idet en lang række højere funktionærer og lignende vil have mulighed for at omgå den, men det vil mennesker ved samlebåndet ikke.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Så vender vi tilbage til den oprindelige spørger.

Lone Dybkjær (RV):

Da der nu er så mange, der har vist stor omsorg for det radikale venstre og det radikale venstres holdning til denne sag, vil jeg godt sige, at vi vedstår vores ansvar for, at vi har stemt for denne lov. Vi mente, at besparelser var nødvendige, og vi mente ikke, at vi kunne friholde det sociale område. Vi mente, at denne lov var den bedste, når der skulle foretages besparelser på det sociale område.

Vi har ofte sagt nej, når socialdemokratiet er kommet med sine forslag, f. eks. om nedskæringer af børnetilskud, fordi vi mente, det var socialt mere uretfærdigt. Det er også klart, og det præciserede vi dengang – jeg skal i øvrigt ikke tage hele debatten fra dengang op – at vi vil følge det nøje, og jeg er derfor glad for det tilsagn, der er kommet om, at vi kan få at se, hvordan loven bliver udmøntet i praksis.

Jeg er også glad for den præcisering, der er sket fra socialministerens side af, at loven gælder alle, men jeg vil godt spørge ministeren, om han finder det muligt, at man kan præcisere loven nærmere end her, sådan at der ikke bliver gjort forskel på de forskellige lønmodtagergrupper.

Og så vil jeg i øvrigt godt sige til den tidligere statsminister, at der jo var en faktisk forskel i lovgivningen i 1972, nemlig den, at nogle grupper havde løn under sygdom og andre grupper ikke havde, så der er egentlig ikke noget mærkeligt i, at der var en forskellig praksis, og det var den forskellige praksis, vi netop ikke ville tilbage til denne gang, hvorefter det blev foreslået, at nu skulle loven gælde alle. Det er klart, at det ikke er en yndlingsag for os. Vi har udelukkende sagt ja, fordi vi mente, der var besparelser i det.

Jeg har et spørgsmål yderligere til socialministeren, nemlig om den rent praktiske

udformning af dette cirkulære. Er det således, at arbejdsmarkedets parter har været inddraget i udformningen af cirkulæret? Jeg spørger, fordi der jo netop fra nogle gruppers side har været rejst kritik af, at de ikke kunne bruge restferiedage, idet de havde bundne ferier.

Socialministeren (Palle Simonsen):

Jeg kan ikke acceptere fru Lilli Gyldenkil- des to påstande. Den ene var, at der er stor forskelsbehandling, og den anden, at man ikke når de besparelser, som man har stillet op som mål.

Hvad det sidste angår, vil jeg klart sige, at det er der ikke leveret nogen som helst dokumentation for at man ikke skulle gøre.

Hvad det første angår, forskelsbehandlingen, synes jeg egentlig, det er meget vigtigt at holde fast i, at vi kun skal ti år tilbage for at have en situation, hvor de ugelønnede havde seks karensdage, mens alle andre havde løn under sygdom fra første dag. Da kunne man tale om forskelsbehandling. Dette er netop gennemført på en sådan måde, at det rammer samtlige lønmodtagere.

Hr. Waldorffs spørgsmål bygger jo i virkeligheden på en opfattelse af, at folk i stor udstrækning vil søge at snyde sig væk fra de forpligtelser, der foreligger. Jeg har derfor ikke noget andet svar til hr. Waldorff, end at det er klart, at det gælder alle, og at de administrative problemer, der måtte vise sig i praksis, også med hensyn til manglende overholdelse, naturligvis må give anledning til konsekvenser, når vi har et tilstrækkeligt erfaringsmateriale.

Fru Lone Dybkjær spørger, om det ikke kan præciseres nærmere, at også overordnede er omfattet, og hertil må jeg svare, at det kan jeg desværre ikke i dette øjeblik se nogen mulighed for, al den stund loven er klar. Som jeg startede med at svare: den omfatter samtlige lønmodtagere. Stærkere kan det ikke siges, og derfor har jeg også lagt vægt på i mit svar, at der også er indeholdt, kan man sige, en opfordring til de private virksomheder om at følge denne lovgivning, og det vil jeg også gøre i den kommende tid.

Hvad angår spørgsmålet om arbejdsmarkedets parters deltagelse i udarbejdelsen af de nærmere regler – dermed drejer det sig jo om cirkulæret af 23. december 1982 – kan

[Socialministeren]

jeg sige, at alle de administrative regler er diskuteret i dagpengeudvalget og udformet af dagpengeudvalget, hvor begge arbejdsmarkedets parter er repræsenteret, både Dansk Arbejdsgiverforening og LO, så begge parter har deltaget i hele diskussionen om udformningen af reglerne.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 700

3) Til *indenrigsministeren* af:

Nør Christensen (CD):

»Hvorledes vil ministeren sikre, at de tyndtbefolkede områder i Danmark får en bedre ambulancetjeneste, og vil ministeren overveje en lovgivning på området?«

Skriftlig begrundelse

Det siger sig selv, at en afstand på 15 km og derover til sygehuse og hospitaler er uacceptabel for mennesker, der er i nød. Dette bekræftes også i betænkning nr. 766 af 1976 vedrørende ambulancetjenesten.

Som det fremgår af betænkningen, side 12, er der mange sorte pletter, ikke mindst i Midt- og Vestjylland. Når jeg tidligere har modtaget alarmer på politistationen i Holstebro fra de såkaldte sorte pletter, er det første, befolkningen beder om, at vi skynder os. Mange føler sig også utrygge ved tanken om den lange ventetid, hvis en ulykke skulle indtræffe. Ikke mindst ved vintertide er der grund til at være særlig utryg. Ventetiden kan nemt blive på op til ¾ time.

Der er som bekendt ingen lovgivning på området, men finder ministeren det ikke nødvendigt med en sådan, såfremt der ikke meget snart sker en fjernelse af de sorte pletter?

Nør Christensen (CD):

Jeg kan jo ønske mig, at samme omsorg vil vise sig i dette spørgsmål, der også har med sygdom og ulykke at gøre.

Som det sikkert er ministeren bekendt, har jeg tidligere stillet spørgsmål om ambulancebetjening i de tyndtbefolkede områder. Min interesse for denne sag skyldes bl. a., at jeg har været med til at betjene alarmcentralen på Holstebro politigård. Fra det arbejde har

jeg fået den erfaring, at så snart vi kommer ud i yderområderne, er det, der går igen og igen, når man henvender sig over 3 × 0: I må skynde jer! Men ikke alene i den akutte nødsituation er befolkningen bange, også i hverdagen er der utryghed, og vi, der har en bedre ambulancebetjening, må ikke glemme, at det vestjyske område og andre tyndtbefolkede områder er i en meget alvorlig situation her.

Derfor gentager jeg dette spørgsmål til indenrigsministeren. Det er således min agt at holde gryden i kog, for jeg er klar over, at man for at komme igennem med disse tanker må prøve igen og igen. Hermed har jeg ikke foruddiskonteret ministerens svar, og jeg glæder mig til svaret.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Ifølge sygehusloven er det desværre, havde jeg nær sagt til spørgeren – og så skal jeg senere komme ind på, hvorfor jeg siger desværre – amtsrådene, som er ansvarlige for sygehusvæsenet, og efter loven er det derfor også amtsrådene, der skal sørge for en forsvarlig ambulancebetjening af patienterne til sygehusene i deres område. Det er altså ikke noget, jeg som indenrigsminister eller indenrigsministeriet eller sundhedsstyrelsen, eller hvem man ellers kunne tænke sig, skal sørge for, men det er et lokalt anliggende, at disse ting fungerer så godt som overhovedet muligt.

Det er selvfølgelig klart, at ambulancetransporten skal være så forsvarlig som overhovedet muligt, men jeg må sige, at det tror jeg også amterne af hensyn til deres lokale befolkning lægger meget vægt på.

Jeg vil godt redegøre kort for den ordning, der er på dette område. Det er sådan, at Amtsrådsforeningen indgår en standardoverenskomst med De Danske Redningskorps med henblik på, at de enkelte amtskommuner kan tilslutte sig overenskomstens vilkår. De Danske Redningskorps overtager herefter amtskommunernes opgaver med hensyn til ambulancebetjening og står selv for den nærmere tilrettelæggelse af denne betjening. Betaling i henhold til standardoverenskomsten sker efter objektive kriterier, altså indbyggertal, kørt kilometer osv. osv.

Ønskes der en ganske særlig eller en ændret ambulancebetjening inden for en amts-

[Indenrigsministeren]

kommune, kræver dette et tillæg til standardoverenskomsten, og ændringerne betyder normalt, at den pågældende amtskommune må betale særskilt for sådanne udvidelser. Ønskes der med andre ord oprettet en særlig ambulancebetjening, f. eks. for visse områder i Vest- og Midtjylland, må de pågældende amtskommuner særskilt betale for det og særskilt bede om det. De pågældende amtsråd må altså selv tage initiativ til en eventuel særlig forbedret ambulancebetjening, og det bliver nødt til at indgå i amternes almindelige prioritering på deres udgiftsområde.

Det er lokalpolitikkerne, der er ansvarlige for ambulancebetjeningen, og ikke folketinget eller indenrigsministeren. Jeg vil til det konkrete spørgsmål sige, at jeg ønsker ikke at pålægge amter og kommuner øgede udgifter ved lovgivning på dette område og især ikke på nuværende tidspunkt.

Nør Christensen (CD):

Jeg er enig med ministeren i, at det, vi taler om her, er et lokalt anliggende, og at det er amterne, der skal afgøre disse ting. Desværre har jeg erfaring for, at man kun umiddelbart op til amtsrådsvalgene viser en passende omsorg for dette meget alvorlige spørgsmål.

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret, og jeg vil med det samme slå fast, at ministeren skal vide, at jeg har forståelse for den meget alvorlige økonomiske situation, landet befinder sig i. Hvis regeringen får tid nok, bliver der vel mulighed for at gøre den bedre, og når vi så igen har fået Danmark på ret køl, opfatter jeg det således, at vi muligvis kan tage et initiativ på området, idet jeg gerne vil minde om – hvis jeg husker ret – at Sir Winston Churchill engang sagde, at i de kapitalistiske lande gælder det om, at man skal fordele goderne ligeligt, i modsætning til i de socialistiske lande, hvor man skal fordele ulemperne ligeligt.

Naturligvis er jeg også enig i, at der skal være besparelser, og et langt stykke af vejen er jeg overbevist om, at også befolkningen ønsker besparelser for dermed at rette op på landets økonomi. Men tror ministeren – og det er mit spørgsmål – ikke, at der ville være stor forståelse for en øget udgift til sikring af borgere i nød? Derfor tror jeg, det er absolut rimeligt, at borgerne i de tyndtbefolkede om-

råder ikke skal risikere en ventetid på op til 30 minutter for at få ambulancehjælp i modsætning til borgerne i storbyerne – jeg tænker her eksempelvis på København, for den betænkning, vi taler om, drejer sig jo om ambulancebetjeningen uden for Storkøbenhavn. Mens man i det storkøbenhavnske område kan få ambulancehjælp i løbet af få minutter, kan man vente op til ½ time, altså 30 minutter, i de tynderebefolkede områder. Når vi så samtidig ved, at vi går sommeren i møde, holder påstanden om, at der er tale om tyndtbefolkede områder, ikke, for da er der netop tale om tætbeholdede områder.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg vil gerne sige ministeren tak for den gode redegørelse, men når jeg har bedt om ordet, er det for at understrege det, som hr. Nør Christensen nu kom ind på til sidst, at det, der er tænkt på med de tyndtbefolkede områder, jo oftest er de tættestbefolkede områder.

På Hvide Sande har man et stort problem med, at man har en meget dårlig lægedækning. Det er således derude, at man faktisk ikke har de læger, man ønsker. Der er kun en enkelt praksis, og i sommertiden, når det er værst, har man i området dér 2 læger til mere end 100.000 mennesker. Så er der meget, meget langt, hvis man skal have fat i en ambulance. Det er således, at de områder derovre ikke får indkomstskat af indtægter fra disse mange tusinde mennesker. De indtægter, samfundet har, er jo i form af moms og forbrugsafgifter, der lægges på forbruget. Derfor vil jeg spørge ministeren, om man er særlig opmærksom på disse specielle områder, når der uddeles bloktilskud, således at man får noget ekstra, fordi man har de nævnte problemer.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg vil gerne sige, at jeg har stor forståelse for det, der ligger bag de spørgsmål, som stilles her om yderdistrikternes betjening med ambulancer, men jeg bliver nødt til at gentage, at det er ikke mit bord, om jeg så må sige. Jeg må sige til de to spillere, at jeg har meget stor tiltro til, at de lokale amtspolitikere i henholdsvis det ene og det andet amt, netop fordi de har problemerne så tæt inde på livet, er dem, der er allerbedst til at afgø-

[Indenrigsministeren]

re, hvordan de vil passe dette ind i en samlet prioritering.

Der er jo tale om, at ressourcerne er knappe i øjeblikket, både herinde, om jeg så må sige, og i amterne og i kommunerne, og derfor må disse ting indgå i en helhed for amts-politikerne, når de drøfter deres budgetter. Hvis man finder, at det er så alvorlige problemer, der er peget på her, må jeg indrømme, at jeg har meget stor tiltro til, at det er muligt for befolkningen at sige til lokalpolitikkerne: her er et problem, som vi beder om bliver prioriteret højere.

Men jeg kan ikke tage initiativ over for amterne i denne situation.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 719

4) Til økonomiministeren af:

Maisted (FP):

»Vil salget af statspapirer i 1983 påvirke renteniveauet i opadgående retning, og er det derfor, Nationalbanken ikke har sænket diskontoen og de private banker tøver med at nedsætte udlånsrenten?«

Skriftlig begrundelse

Økonomiministeren opfordrer de danske banker til at nedsætte udlånsrenten og bebrejder bankerne, at de ikke uafhængigt af en diskontosænkning fra Nationalbankens side nedsætter udlånsrenten, men glemmer at oplyse om statens behov for salg af statspapirer til dækning af det offentlige underskud.

Maisted (FP):

Det er jo forståeligt, at økonomiministeren gerne vil have, at renten falder og de private banker derfor nedsætter deres udlånsrente, fordi økonomiministeren og regeringen jo skal sælge for 100-130 mia kr. statspapirer i 1983. Jeg forstår godt aktionen, men jeg synes, det er en urimelig opfordring til de private banker, når Nationalbanken ikke vil gå i spidsen og nedsætte diskontoen. Der indgås dog trods alt en række aftaler her i landet, hvor man siger plus/minus diskontoen, og samtidig har Nationalbanken jo også den politik, at den ønsker så højt et renteniveau, at den sikrer sig, at danske virksomheder

låner penge i udlandet, så jeg synes altså, at kritikken har været forfejlet, hr. økonomiminister.

Økonomiministeren (Anders Andersen):

Jeg kunne sådan set nøjes med at besvare den første del af spørgsmålet, der lyder, om salget af statspapirer i 1983 vil påvirke renteniveauet, med et nej, men jeg skal også begrundede det, for det er jo ikke sådan, at man sælger statspapirer, der svarer til bruttokasseunderskuddet på finansloven; man sælger statspapirer, der ligger på en 75-80 pct. af bruttokasseunderskuddet, og derfor er der en del luft, som medvirker til, at det ikke påvirker renten i opadgående retning.

Jeg vil også gerne understrege, at regeringen jo sigter imod at få så lavt et renteniveau som muligt, og vi har - det vil vel alle indrømme - opnået betydeligt på det område, idet den lange rente er faldet med 6-7 procentpoints, siden regeringen trådte til.

Den korte rente er også faldet, men ikke nær i samme omfang som den lange rente. Jeg tror, at den udvikling med rentefald også vil fortsætte i den kommende tid. Hvor langt renten kan komme ned, vil også være afhængigt af, hvor høj renten i udlandet er. Vi ved jo alle sammen, at vi har et underskud på vores betalingsbalance, som skal finansieres, og vi er nødt til at føre en rentepolitik, der betyder, at der også kan ske en delvis privat finansiering, og at der i hvert fald ikke sker en tilbagebetaling af de store private lån i udlandet, for det vil, om jeg så må sige, vores valutabeholdning ikke kunne klare.

Om den anden del af spørgsmålet, netop det med, om Nationalbanken ikke har sænket diskontoen, fordi man frygter en stigning i renteniveauet, vil jeg gerne sige, at når diskontoen på nuværende tidspunkt ikke er sænket, hænger det sammen med den usikre situation med hensyn til den økonomiske politik i Tyskland og i Frankrig, som jo har været delvis lammet, fordi man har afventet valgene dernede. I Frankrig har man endnu et valg tilbage i næste weekend. Først når disse valg er overstået, kan vi få mere overblik over, hvordan situationen vil udvikle sig, og derfor synes jeg i og for sig ikke, man kan bebrejde Nationalbanken, at den på den baggrund har haft en forsigtig holdning. Men den venten ...

Fjerde næstformand (Arentoft):

Hr. minister, der er 2 minutters taletid.

Økonomiministeren (Anders Andersen):

Tak.

Den venten med nedsættelse af diskontoen, som Nationalbanken har udvist, har altså andre grunde end den, som spørgeren lægger i det. Når jeg har henstillet til pengeinstitutterne at sætte renten ned, er det jo, fordi pengeinstitutternes rente ikke er afhængig af diskontoen. Man har jo før kunnet sætte renten op, uden at diskontoen blev sat op, og man vil også kunne sætte renten ned, uden at diskontoen bliver sat ned.

Maisted (FP):

Jeg takker ministeren for svaret. Jeg er ikke enig med ministeren i, at et salg – selv om vi siger 80 pct. – på omkring 100 mia kr. for at dække et offentligt underskud ikke skulle påvirke renteniveauet, og jeg er også overbevist om, at det store tilbagesalg, som Nationalbanken får fra Hypotekbanken i løbet af april-maj måned, også er med i Nationalbankens vurderinger af, om den vil sænke diskontoen. Jeg synes ikke, at ministeren klart har dokumenteret, at de private banker skulle føle sig foranlediget til at hæve deres udlånsrente, for de må jo netop have nøjagtigt de samme reservationer, som Nationalbanken og ministeren giver udtryk for: at vi er meget afhængige af udlandet. Den store rentesækning skyldes også rentesækningen i udlandet. Og får vi en devaluering, hr. minister? Jeg vil godt have at vide, om ministeren har et bud her og nu. Bliver den danske krone nedskrevet, samtidig med at f.eks. den tyske mark bliver revalueret? Er det ikke også den slags overvejelser, der gør, at de private banker selvfølgelig vil være afventende over for, hvad staten gør, og hvad Nationalbanken gør?

Askjær Jørgensen (FP):

Mit spørgsmål er foranlediget af, at ministeren berørte det ved, at man skulle presse de private erhvervs virksomheder til at klare en del af forpligtelserne ved at tage lån i udlandet. Jeg er egentlig lidt forbavset over, at den nuværende regering har den holdning. At den socialdemokratiske regering har haft den holdning, har været tydeligt, men hvad

er egentlig årsagen til, at private firmaer skal hænge på den risiko? Hvorfor kan det ikke lige så godt være staten som sådan, der optager samtlige udlandslån og holder valutakassen fyldt op? Det var jo en gevaldig hjælp for det private erhvervsliv, at det ikke skulle have alle de øretæver, det har fået ved disse kurstab. Er det ikke, hr. minister, lidt fejlt af staten at sige: vi vil ikke selv sørge for at holde valutakassen fyldt op, det må erhvervslivet gøre? Er det ikke forkert over for erhvervslivet at føre en sådan politik?

Økonomiministeren (Anders Andersen):

Jeg må naturligvis leve med, at hr. Maisted ikke er enig med mig i min vurdering af de økonomiske relationer, det er der ikke noget at gøre ved, men jeg vil gerne understrege, at regeringen ikke vil devaluere den danske krone, det ligger helt fast. Den danske kronens kurs vil blive holdt, som den er blevet holdt indtil dette øjeblik; der skal ikke være nogen som helst tvivl om det. Og det er overhovedet ikke den slags, der indgår i Nationalbankens overvejelser.

Hr. Askjær Jørgensen spurgte, hvorfor vi vil presse de selvstændigt erhvervsdrivende til at optage lån i udlandet. Vi presser ikke nogen til at optage lån i udlandet. Det hører under deres egen frie dispositionsret, om de vil optage lån i udlandet til en rente, der er lavere end den hjemlige rente, men som der er en kursrisiko på. Hvis vi satte det hjemlige renteniveau så langt ned, at de 90 mia kr., der skyldes fra privat side, blev trukket hjem, så ville de 20 mia kr., vi har i valutabeholdning, jo hurtigt forsvinde, og så blev det nok svært at styre valutapolitikken her i landet. Derfor ville det være en uansvarlig handling, hvis man førte en sådan økonomisk politik, og det ønsker regeringen altså ikke at gøre.

Askjær Jørgensen (FP):

Ja men jeg opfordrede ikke til at føre uansvarlig politik. Jeg bad ministeren svare på det principielle, om det er staten, der er forpligtet til at holde valutakassen fyldt, eller det er de private, der er forpligtet til det. Det var det principielle, jeg spurgte om. Jeg mener, at det skader erhvervslivet.

Det er rigtigt, som man siger, at det er de privates frie ret. Ja tak, men man tilrettelægger det jo netop med rentens højde. Det var

[Askjær Jørgensen]

Per Hækkerup, der i sin tid sagde, at vi skal have en høj rente. Det indicerer, at man tager lån i udlandet, og det har medført, at titusinder er blevet arbejdsløse. Jeg troede, at den nye regering ville vælge en anden linje, og det er det, jeg er lidt skuffet over.

Økonomiministeren (Anders Andersen):

Det har i det sidste par år stort set været staten, der har finansieret hele vores udlånslånoptagning. Der har ikke været nogen privat finansiering. Der er endda i visse perioder sket en tilbagebetaling af de lån, private havde i udlandet. Så det problem ligger helt klart. Men det er lige så klart, at det kan være svært for staten at blive ved med at skaffe de mange penge. Nu bliver der nok ikke brug for så mange penge som hidtil, for hvis denne regerings politik fortsætter og lykkes, som den er tilrettelagt, så bliver betalingsbalanceunderskuddet betydelig mindre i 1984, end man har regnet med, og det kan vi jo så kun glæde os over.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 745

5) Til *energiministeren* af:

Maisted (FP):

»Vil ministeren oplyse, om samarbejdet mellem D.O.N.G. A/S og de regionale gasselskaber er så dårligt, at man har fundet det nødvendigt at oprette en paraplyforening?«

Skriftlig begrundelse

Det har åbenbart knebet for D.O.N.G. A/S og de regionale selskaber at blive enige om leveringsbetingelser og priser.

Maisted (FP):

Fremskridtspartiet har jo fra starten af naturgasprojektets planlægning advaret kraftigt og sagt, at det var den største bommert, det danske samfund kunne begå. Nu viser det sig stille og roligt, at vi desværre, må jeg sige, får ret på det punkt, at risikoen for, at vi får nogle enorme underskud, og at skatteyderne bliver belastet med dette naturgasprojekt, bliver mere og mere sandsynlig.

Når jeg har stillet spørgsmålet, om samarbejdet går så dårligt, at man vil lave en yder-

ligere paraplyorganisation for at skjule alle de vanskeligheder, der er ved naturgasprojektet, skyldes det, at vi ved i hvert fald fra offentligheden og fra aviserne, at der er en strid imellem D.O.N.G. A/S og Naturgas Syd. Når vi læser det uhyggelige dokument, der angiver prisen for det samlede naturgasnet, ser vi endog, at man regner med, at D.O.N.G. ikke skal have forrentning af egenkapitalen dér, hvor regionale selskaber får underskud. Jeg synes kun, vi kan beklage, at man finder anledning til pludselig at starte en paraplyforening. Hvad er det, man vil skjule for offentligheden?

Energiministeren (Enggaard):

Jeg må bestride over for hr. Maisted, at der er tale om, at man vil skjule noget for offentligheden. Tværtimod vil man søge at løse de problemer, som fra tid til anden dukker op i et så stort og omfattende projekt som det, vi taler om her.

Det meste af hr. Maisteds begrundelse for spørgsmålet ligger uden for det, han har formuleret som spørgsmål til mig her i dag, nemlig vedrørende etablering af en paraplyorganisation for de regionale naturgasselskaber.

Hertil kan jeg sige, at i foråret 1982 blev der nedsat et kontaktudvalg vedrørende naturgasprojektet med det formål at sikre den bedst mulige koordination. De regionale naturgasselskaber har i juli 1980 i fællesskab oprettet Komgas, der fungerer som paraplyorganisation for de regionale selskaber. For nylig er Naturgas Midt-Nord trådt ind i Komgas, der herefter omfatter samtlige regionale selskaber. Der er således forskellige organer, der varetager forskellige koordineringsopgaver i naturgasprojektet.

Jeg vil føje til, at jeg er bekendt med, at formanden for Komgas på et møde for de regionale selskabers bestyrelser den 5. marts har nævnt, at man ønskede at søge en fornyet forhandling med foreningen Dansk Gas, der skulle være et samtaleforum for D.O.N.G., Københavns og Frederiksberg kommuner, gasselskaberne og Foreningen af Kommunale Gasværker.

Maisted (FP):

Jeg takker ministeren for svaret. Man må undre sig, når ministeren siger, at Komgas er

[Maisted]

en paraplyorganisation, og man må slå fast, at naturgassystemet er ét system, uanset hvor mange firmaer man har lavet. Hvorfor skal Komgas være primus motor for endnu en forening, en forening af danske gasleverandører? Det forekommer meget ulogisk, og efter min opfattelse tjener det kun ét formål, nemlig at skjule den uenighed, der er imellem D.O.N.G. A/S og de regionale selskaber.

Energiministeren (Enggaard):

Jeg tror, enhver vil forstå, at det ligger uden for mine muligheder at definere Komgas' hensigter i forbindelse med tanker om samarbejde med andre organer. Enhver bestræbelse, der udfoldes for at koordinere dette meget store og komplicerede projekt, må hilses velkommen. Mange af de problemer, som kan aflæses i forbindelse med naturprojektet, har utvivlsomt deres rod i, at den tilstrækkelige koordination ikke hidtil har kunnet finde sted.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 732

6) Til *arbejdsministeren* af:

Lone Dybkjær (RV):

»Agter ministeren at præcisere reglerne for, hvilket frivilligt arbejde efterlønsmodtagere og arbejdsløse kan påtage sig uden at få reduceret deres dagpengeudbetaling?«

Skriftlig begrundelse

Under sidste stormflodskatastrofe hjalp en række unge arbejdsløse frivilligt og gratis de stormflodsramte med oprydning m.v. Resultat: reduktion i dagpengene, til trods for at de ingen indtægt havde fået og der ikke kunne anvises arbejde.

En efterlønsmodtagers arbejde i en genbrugsbutik er i en konkret sag af arbejdsministeriet blevet afgjort således, at arbejde kan tillades uden reduktion i efterlønnen, men på forespørgsel forinden i fagforeningen havde man fået at vide, at det kom ind under 200 timers reglen.

Det må anses for uklart, hvordan forholdet ville være for en arbejdsløs, der modtager dagpenge.

Der synes derfor behov for en nærmere præcisering af reglerne.

Lone Dybkjær (RV):

Når jeg har stillet spørgsmålet, om ministeren vil præcisere reglerne for, hvilket frivilligt arbejde det er muligt for efterlønsmodtagere og dagpengemodtagere at påtage sig, uden at de får reduceret deres dagpengeudbetaling, så er det, dels fordi jeg føler, at der er generel usikkerhed på området, dels fordi jeg har et par konkrete eksempler, hvor jeg synes det er oplagt urimeligt, at man har fået frataget sine dagpenge, og at man i et tilfælde har fået at vide, at det næppe kunne lade sig gøre at få udbetalt dagpenge.

Det ene eksempel er, at vi under den sidste stormflodskatastrofe oplevede, at en række unge, arbejdsløse dagpengemodtagere trådte til helt frivilligt og hjalp dem, det var gået ud over ved stormflodskatastrofen, hvorpå de arbejdsløse fik at vide, at de ville miste deres dagpenge, selv om enhver vidste, at det ikke havde været muligt at anvise dem andet arbejde. Hvem som helst vil sige, at det er en urimelig måde at gøre tingene på.

Et andet eksempel er en efterlønsmodtager, som skulle arbejde i Folkekirkens Nødhjælps genbrugsbutik, og som på forespørgsel har fået at vide, at det kan lade sig gøre, mens andre ved henvendelse til arbejdsledeskasserne har fået at vide, at det ikke kan lade sig gøre. Det er derfor, jeg har bedt om en præcisering af reglerne.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg kan oplyse, at reglerne om fradrag i dagpenge og efterløn er fastsat i 2 bekendtgørelser, nemlig arbejdsdirektoratets bekendtgørelse af 1. marts 1982 og arbejdsministeriets bekendtgørelse af 29. januar 1982, og at der til begge bekendtgørelser er knyttet vejledninger. Det er klart, at sådanne bekendtgørelser og vejledninger ikke kan blive så fuldstændige, at de beskriver alle tænkelige situationer på arbejdsmarkedet, men man har forsøgt at nedfælde nogle principper, hvorefter de skal administreres, og man har tillige prøvet på ved hjælp af nogle eksempler at beskrive resultatet af anvendelsen.

Hovedprincipperne for, om der skal ske fradrag, er økonomiske og beskæftigelsesmæssige hensyn, forstået på den måde, at

[Arbejdsministeren]

den ledige eller efterlønsmodtageren ikke må have økonomisk udbytte af aktiviteten, og at det udførte arbejde skal medføre fradrag, hvis det normalt ville være blevet udbudt som arbejde, som en ledig ville kunne udføre. Det er ud fra disse principper, man afgør konkrete sager, som altså også må blive vejledende for, i hvilket omfang og hvornår der skal ske fradrag, på samme måde som de i vejledningen nævnte eksempler.

Jeg skal ikke her nærmere kommentere det eksempel, som fru Lone Dybkjær nævnte, med stormflodsarbejdet, for der er jo tale om en konkret sag, som er afgjort af arbejdsløshedskassen, og den kan ifølge de gældende regler indbringes for arbejdsdirektoratet og for ankenævnet for arbejdsløshedsforsikringen, men ikke for arbejdsministeren.

Med hensyn til genbrugseksemplet skal jeg bemærke, at jeg forventer, at arbejdsdirektoratet inden for rammerne af reglerne i bekendtgørelsen af 1. marts 1982 snarest vil tage stilling hertil på baggrund af en henvendelse. Jeg har bedt arbejdsdirektoratet om at fremskynde sine overvejelser og har gjort direktoratet bekendt med det spørgsmål, fru Lone Dybkjær her har stillet, og også det svar, jeg har givet fru Lone Dybkjær her.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg vil takke for svaret og spørge, om ministeren ikke i forbindelse med den henvendelse kan kigge på spørgsmålet om stormflodskatastrofer. I den slags undtagelsessituationer synes jeg det må være rimeligt at man kan undgå at få trukket i dagpenge. Der er ingen tvivl om, at man ikke har nogen som helst økonomisk gevinst i den situation, og der er heller ikke nogen som helst tvivl om, at der ikke ville være tilstrækkelig arbejdskraft til at udføre arbejdet i det pågældende område. Jeg tror, der kan findes lignende eksempler, hvor det virker urimeligt, at man ikke må påtage sig hjælpearbejde. Jeg vil gerne bruge dette som udgangspunkt, netop fordi vi har talt så meget om ungdomsledigheden og om, at de unge føler sig sat uden for samfundet. Her har vi et eksempel på, at vi direkte straffer dem, hvis de går aktivt ind og hjælper til med samfundsopgaver.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg er enig med fru Lone Dybkjær i, at stormflodskatastrofer er så atypiske og så nødhjælpsprægede situationer, at man ikke kan sige, at der er de store omgængelsesmuligheder. Jeg vil på den baggrund gøre arbejdsdirektoratet opmærksomt på den diskussion, vi har haft her, med henblik på, om man kan overveje at inddrage dette, for jeg synes, at der i sådanne nødhjælpssituationer ikke kan blive tale om afgrænsningsproblemer eller misbrug i forhold til andre situationer.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 733

7) Til *arbejdsministeren* af:

Lone Dybkjær (RV):

»Hvor mange efterlønsmodtagere, der inden 1. januar 1983 er gået på efterløn, er blevet ramt af bekendtgørelse nr. 138, der blev udsendt den 31. marts 1982 med ikrafttræden 1. januar 1983?«

Skriftlig begrundelse

En række efterlønsmodtagere får med udgangspunkt i ovennævnte bekendtgørelse en brat nedgang i indtægterne, enten fordi deres ordning består af pension og efterlønsbidrag, eller fordi de 200 timers arbejde, de kan have, reelt er et indtægtsloft og ikke et timeloft.

Personer, der er gået på efterløn inden 31. marts 1982, har i hvert fald ikke kunnet forudse den nævnte ændring, og der vil derfor i disse tilfælde være tale om lovgivning med tilbagevirkende kraft med negativ virkning for en række personer.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Indledningsvis vil jeg gerne ridse baggrunden op for bekendtgørelse nr. 138 af 31. marts 1982 om fastsættelse af omregnings-sats.

Indtil 1. januar 1983 har omregningssatsen i de fleste arbejdsløshedskasser svaret til den gennemsnitlige timeløn inden for de pågældende arbejdsløshedskassers faglige område. Enkelte kasser har dog anvendt en omregningssats, som har været beregnet i forhold til det enkelte medlems dagløn. Det har i praksis medført, at der for lige store pensioner er foretaget forskellige fradrag i efterløn-

[Arbejdsministeren]

nen. En efterlønsmodtager fra lavtlønsområdet har fået trukket betydelig mere fra sin efterløn end et medlem fra en kasse med højt lønnede medlemmer. Efter de nye regler anvender alle arbejdsløshedskasser en fælles omregningssats, der svarer til en faglært arbejders timeløn. Der bliver således foretaget samme fradrag i efterlønnen for samme pension, uanset hvilken arbejdsløshedskasse man er medlem af. Reglerne i bekendtgørelse nr. 138 betyder en forbedring for medlemmer af kasser med lave omregningssatser, mens medlemmer af kasser med høje omregningssatser bliver stillet mindre godt end hidtil.

Det er ikke muligt ud fra de foreliggende statistikker at få oplysning om, hvor mange efterlønsmodtagere der har en samlet indtægtsnedgang som følge af den fælles omregningssats, men en stikprøveundersøgelse fra arbejdsdirektoratet viser, at kun ca. 5 pct. af efterlønsmodtagerne får fratrukket i efterlønnen på grund af pensionsudbetalinger. Hvis den undersøgelse kan anses for at være repræsentativ, så omfatter bekendtgørelsen ca. 3.200 ud af de 65.000 efterlønsmodtagere. Jeg gør imidlertid opmærksom på, at kun de efterlønsmodtagere, der tidligere havde en større omregningssats end den nugældende fælles omregningssats på 63 kr. 66 øre, får en samlet indtægtsnedgang.

Jeg finder ikke, at en overgangsordning for efterlønsmodtagere, der er gået på efterløn inden den 1. januar, og som også har pensionsindtægter, er nødvendig, idet det ville betyde, at vi i en meget lang periode, måske op til 7 år, skulle belaste efterlønsadministrationen med særordninger, som også ville give nogle administrative vanskeligheder.

Lone Dybkjær (RV):

Nu må jeg for det første sige, at det var utrolig vanskeligt at følge detaljerne i arbejdsministerens svar, og vi kommer nok til at vende tilbage til det i udvalget.

Der er 2 grunde til, at jeg har rejst spørgsmålet. Den ene er at få undersøgt, om der virkelig er tale om lovgivning med tilbagevirkende kraft, og den anden er ordningen som sådan.

Jeg synes, vi må konstatere, at der er tale om lovgivning med tilbagevirkende kraft. Jeg har et konkret eksempel med en ansat, der er

gået på pension, og hvor pensionen selvfølgelig er betragtelig lavere end den indtægt, man ellers ville have haft, og vedkommende havde ikke – det gælder formentlig i øvrigt større grupper – haft anden grund til at gå på pension end ønsket om at hjælpe nye i ansættelse. Man har suppleret pensionsordningerne med efterløn, og man har brugt den hidtidige timeløn til at vurdere, hvor megen ekstra efterløn vedkommende skulle have.

Denne ordning betyder faktisk for nogle grupper, at de går indtil 12.000 kr. om året ned i løn, og det synes jeg ikke er rimeligt. Jeg mener, at det er uretfærdigt over for de mennesker, der har valgt at gå på efterløn, og som jo har taget et definitivt skridt. Derfor synes jeg ikke, at man kan gøre det. Jeg synes, at der er meget stor forskel mellem denne gruppe og andre grupper, som må indstille sig på, at der foretages justeringer.

Så er der spørgsmålet om de 200 timer. Der må man konstatere, at i det øjeblik man har en fælles omregningssats, forhindrer man i hvert fald en række akademikergrupper i at gå på efterløn, fordi den efterløn, de herved får, må siges at være for lille, og det er ikke i alle tilfælde sikkert, at de kan supplere med pensionsordninger. Jeg synes derfor, at det er en nærmere drøftelse værd, om vi har nået det mest hensigtsmæssige på dette felt.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg kan være enig i fru Lone Dybkjærs sidste betragtninger. Der er svært med en tale tid på 2 minutter at få alting med.

Lovgivning med tilbagevirkende kraft er der i princippet ikke tale om, idet der er tale om en administrativ ændring, hvor man har udsendt reglerne med trekvart års varsel. Men det kan, indrømmer jeg, opleves som lovgivning med tilbagevirkende kraft, fordi der findes personer, der er gået på efterløn, og som måske har siddet og regnet på, hvordan deres situation vil være inden for en 7 års periode, altså den periode, de kan være på efterløn i. De har regnet på, hvad de får på de forskellige trin, hvad de får i pension, og har kalkuleret ud fra det. De bliver fanget af de nye regler, og det kan jeg godt forstå kan virke meget stødende for den gruppe, det går ud over, uanset om det er en stor eller en lille gruppe.

[Arbejdsministeren]

Jeg synes også, fru Lone Dybkjær har ret i en anden betragtning. Da man i sin tid vedtog efterlønsløven, bestemte vi, at man måtte have 200 timers arbejde ved siden af. Det er klart, at i det omfang man laver en fælles omregningssats, så er man på vej til på nogle områder, de højerelønnede områder, at sige, at det ikke er en timesats, men et indtægtsloft i stedet for, og at det selvfølgelig for de personer, der har lønninger, der ligger ud over det, denne fælles omregningssats dækker, medfører et indtægtsloft og i praksis kommer til at virke som et indtægtsloft. Det er også klart, at det må ses i sammenhæng med, at efterlønssordningen er en form for arbejdsmarkedspension, eller hvad vi nu skal kalde det, hvor man får en pensionsydelse, uden at man har bidraget til det med en opsparing, og at man, hvis man har haft store indtægter ved siden af, kan komme op på samlede store indtægter, som hidrører fra såvel efterløn som løbende pensionsydelser eller erhvervsindtægter. Det er klart, at der er nogle, selv om det ikke er en stor gruppe, der bliver ramt af de nye regler.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne vende tilbage til spørgsmålet om dette med tilbagevirkende kraft. Jeg finder, at lovgivning med tilbagevirkende kraft er et groft overgreb mod den enkelte borger, det går ud over. Her er ikke, siger ministeren, tale om lovgivning med tilbagevirkende kraft. Nej, men det sker faktisk, og den sociale demokratiske regering er skyld i det. Det bliver det vel endnu grovere af. Det drejer sig om 10.000–15.000 kr. for hver borger. Hvad er det for en lov, man har benyttet sig af til i den grad med tilbagevirkende kraft at forringe forholdene administrativt? Det ville jeg godt have at ministeren oplyste. Jeg mener, at det må stride mod enhver regel i en retsstat, at man gør noget sådant.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg synes, det er vigtigt. Nu understregede hr. Bernhard Baunsgaard, at det altså ikke skyldes den nuværende regerings administrative gennemførelse, men derfor kan vi jo nok diskutere det.

Ministeren siger, at det ikke er tilbagevirkende kraft, idet det er en administrativ ændring. Jo, det er tilbagevirkende kraft, også

selv om det er en administrativ ændring. Vi kan jo ikke komme så langt med det her i dag, men jeg vil stille nogle supplerende spørgsmål for at finde ud af, hvor mange mennesker det egentlig drejer sig om. Jeg synes faktisk, at det er groft, at man bare administrativt kan nedsætte en aftale med den enkelte borger med 12.000 kr. om året. Jeg havde nær sagt, at jeg er ret ligeglad med, om det er 1 eller 10; jeg synes, det er lige uforsvarligt, at man gør det.

Det andet, jeg vil sige – og igen vil jeg understrege, at det er den tidligere regering, der har gjort det; det kan vi stille spørgsmål om i arbejdsmarkedsudvalget – er, at det ikke er i overensstemmelse med loven, at man laver en fast omregningssats. Jeg er godt klar over, at der står noget om, at arbejdsdirektøren kan gøre dette eller hint, men det var på den anden side en klar forudsætning, at der var tale om 200 løntimer og ikke om et indtægtsloft.

Så er der spørgsmålet om efterlønssordningen generelt. Den er der jo sat nogle spørgsmålstegn ved. Jeg mener, at OECD i en af sine undersøgelser har sagt, at det er en lidt vel privilegeret ordning, medlemmerne af arbejdsløsheds-kasserne har i forhold til andre grupper i samfundet, men det vedrører efterlønssordningen som sådan, og det er ikke den, der er til diskussion her. Her er det et spørgsmål om, hvordan man håndterer nogle konkrete tilfælde, hvordan man håndterer de mennesker, der er kommet ind under den ordning.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg skal sige til hr. Bernhard Baunsgaard, at hjemmelen findes i lovbestemmelserne om efterløn, altså en administrativ hjemmel.

Jeg tror faktisk ikke, at jeg er uenig i det, hr. Bernhard Baunsgaard sagde, eller i det, fru Lone Dybkjær sagde. Det, jeg prøvede på at sige, var, at man nok havde gjort det, men med ¼ års varsel. Så kunne man sige, at det drejer sig om, at folk har vidst det siden 31. marts 1982, og det gælder fra 1. januar 1983. Jeg sagde faktisk i mit første indlæg, at der alligevel, selv om man havde givet ¼ års varsel, kunne være et moment af tilbagevirkende kraft, fordi reglerne også kommer til at omfatte personer, der i perioden var gået på efterløn, og som altså havde siddet og regnet

[Arbejdsministeren]

på deres økonomi, og som inden den 31. marts havde troet, at de kunne regne med at få efterløn efter de satser, der var gældende, og at de også kunne have lønindtægter eller pensionsindtægter af en vis størrelse ved siden af. Derfor ligger det moment, der er af tilbagevirkende kraft, selvfølgelig i forhold til de mennesker, der var på efterløn, inden bekendtgørelsen var udstedt, og som måske er gået på efterløn i tillid til de regler, der var gældende, inden bekendtgørelsen var udstedt.

Vi er altså ikke uenige om indholdet, det synes jeg det er væsentligt at få præciseret; også jeg er i princippet imod love eller administrative regler med tilbagevirkende kraft, fordi det ikke er værdigt for et folketing.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg forstår udmærket, at der i loven kan være en bestemmelse, der siger, at man kan føre det ud i livet med virkning for fremtiden med ¼ års varsel, og at man foretager en ny beregning. Men jeg tvivler på, at ministeren har ret, når hun siger, at der i loven ligger en bemyndigelse til at gennemføre sådan noget med tilbagevirkende kraft. Det ville jeg godt have at ministeren direkte besvarer, f. eks. til arbejdsmarkedsudvalget. Jeg mener, at det klart må stride mod enhver rimelig retsopfattelse, og jeg tror ikke på, at folketinget nogen sinde har givet ministeren bemyndigelse til med tilbagevirkende kraft at administrere på den måde.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Det sidste skal jeg ikke udtale mig om, idet bekendtgørelsen blev udstedt 31. marts 1982, og jeg var ikke arbejdsminister på det tidspunkt. Det er klart, at hvis der er spørgsmål, der er mere egnede til besvarelse i folketingets arbejdsmarkedsudvalg, så vil de selvfølgelig blive besvaret dér.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 751

8) Til arbejdsministeren af:

Maisted (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvad der kommet ud af arbejdet i det udvalg vedrørende revision af funktionærloven, der er nedsat i april

1972, og som ifølge pressen har holdt 2 møder à 1 times varighed årligt i de 11 år, uden at det indtil nu har kunnet oplyses, hvilket resultat udvalget er nået til, samt oplyse, hvad udgiften til dette udvalg har været?

Skriftlig begrundelse

Ifølge pressen kan det ikke oplyses, hvad udvalget vedrørende funktionærloven, der nedsattes i 1972, har lavet ud over, at det har holdt 2 møder om året i de 11 år, der er gået.

Ydermere er det oplyst, at udvalgets arbejde forventedes afsluttet i 1981, og da det består af 18 medlemmer, må det være en ret så bekostelig affære.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

I 1972 nedsatte den daværende regering et udvalg med repræsentation for de interesserede organisationer for såvel lønmodtagere som private og offentlige arbejdsgivere med den opgave at overveje, på hvilke områder funktionærloven eventuelt bør revideres.

Det er rigtigt, som det fremgår af spørgsmålet, at hovedudvalget har holdt i alt en snes møder. De har dog ikke kunnet begrænses til en times varighed. Dertil kommer, at der i 2 underudvalg er arbejdet med en lang række detailspørgsmål. Det ene udvalg fik således i 1978 til opgave at gennemgå de enkelte paragraffer og på grundlag heraf udarbejde et samlet udkast til ændringer. Dette udvalg er, så vidt jeg er orienteret, et godt stykke på vej med et sådant udkast, men jeg kan selvsagt ikke fremlægge resultatet af et udvalgsarbejde, der endnu ikke er afsluttet.

Om tidsforbruget vil jeg gerne sige, at jeg i almindelighed er en meget stor tilhænger af hurtigtarbejdende udvalg, men i dette tilfælde lægger jeg vægt på, at der vedrørende de berørte interesseorganisationer, der har haft den væsentligste indflydelse på tempoet, er taget behørigt hensyn.

Når arbejdet i udvalget ikke er gået hurtigere, tager jeg det som et udtryk for, at behovet for en revision ikke har været følt som særlig påtrængende.

I øvrigt mener jeg heller ikke, at man må glemme, at det kan have en værdi i sig selv, at de parter, som har de praktiske problemer med at gennemføre denne lov, i udvalget har haft et forum for en grundig drøftelse af problemerne, selv om arbejdet ikke hidtil har

[Arbejdsministeren]

ført til færdige forslag om konkrete lovændringer.

Jeg kan endvidere oplyse, at ingen af deltagerne i arbejdet har fået særlige honorarer, så at udvalget faktisk ikke har belastet de offentlige kasser.

Der er nu udsigt til, at det langvarige arbejde i funktionærlovsudvalget snart vil resultere i et oplæg, der kan danne grundlag for en offentlig debat om dette meget betydelige område af ansættelsesretten.

Maisted (FP):

Jeg takker ministeren for svaret og kan forstå, at dette er en form for beskæftigelses-terapi. Der var i hvert fald én væsentlig ting, nemlig at ministeren fremhævede, at der ikke er tale om honorarer, at man altså ikke belaster statskassen. Vil ministeren dermed sige, at disse mennesker har udført dette beskæftigelsesarbejde uden aflønning af nogen som helst art? Det er første gang, jeg er blevet præsenteret for et udvalg, der har arbejdet gratis, men det er selvfølgelig rart, hvis det forekommer.

Arbejdsministeren (Grethe Fønger Møller):

Mig bekendt har der højst været tale om, at de pågældende udvalgsmedlemmer, når de har haft møde, har fået en kop kaffe, men de har altså ikke fået honorarer af nogen som helst art, og der har ikke været spørgsmål om honorarer, der er gået gennem lønningsrådet og finansudvalget.

I øvrigt har udvalget haft en meget bred sammensætning med hensyn til arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer,

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 734

9) Til *justitsministeren* af:

Pelle Voigt (SF):

»Kan ministeren klart afkræfte, at danske myndigheder i stedet for at søge eventuelle mistanker mod den danske journalist Flemming Sørensen afprøvet i en dansk retssal har meddelt de vesttyske myndigheder den opfattelse, at Flemming Sørensen var agent for den østtyske efterretningstjeneste fra 1958 til 1978, og at det var østtyskerne, der fik ham til at arbejde for FET?«

Skriftlig begrundelse

I Ekstra Bladet den 2. marts 1983 oplyses det klarlagt, at PET/FET har udleveret en sådan oplysning til vesttyske efterretningsorganer.

Hvis PET/FET virkelig har været tilstrækkelig sikre på den slags påstande til at udlevere dem til fremmede efterretningstjenester, må der være beviser for anklagerne, som ville kunne holde til en tiltale efter straffelovens §§ 107-108 i Danmark.

Alligevel har ministeren meddelt, at Flemming Sørensen ikke er sigtet for noget ulovligt i relation til danske myndigheder. Derfor forventer spørgeren, at ministeren helt klart kan afkræfte Ekstra Bladets oplysning.

I modsat fald har danske myndigheder begået et uhyrligt overgreb mod en dansk statsborgers retssikkerhed.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

På det spørgsmål, hr. Pelle Voigt har stillet, kan jeg svare: jeg kan afkræfte, at dansk politi skulle have meddelt tyske myndigheder en opfattelse af den art, der er gengivet i det stillede spørgsmål.

I øvrigt kan jeg gentage min bekræftelse fra spørgetiden her i tinget sidste onsdag af, at Flemming Sørensen ikke er sigtet for noget ulovligt i relation til dansk straffelovgivning, og at danske myndigheder ikke har taget stilling til berettigelsen af den tiltale, der er rejst i Tyskland.

Det fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, at hr. Pelle Voigt støtter sig til artikler i Ekstra Bladet. Nu har vi jo heldigvis pressfrihed her i landet, bladene kan skrive, hvad de vil, så længe artiklerne er lovlige, og det er disse jo. Men jeg kan ikke helt se, at det skal være min opgave at kommentere de artikler, der står i pressen. Det er jo ikke almindeligt, at pressen angiver sine kilder. Det er heller ikke sket i dette tilfælde. Hr. Pelle Voigt er heller ikke kommet med nogen nærmere dokumentation vedrørende de påstande, der er i de pågældende artikler. Hvis hr. Pelle Voigt har en sådan dokumentation, så regner jeg med, han fremkommer med den.

Pelle Voigt (SF):

Jeg takker ministeren for svaret. Jeg er især meget tilfreds med den klare afkræftelse af, at de oplysninger, som er nævnt i mit

[Pelle Voigt]

spørgsmål, skulle være udleveret af danske myndigheder til tyske myndigheder. Nu har jeg jo ikke haft lejlighed til at spørge forsvarsministeren, om sådanne oplysninger skulle være udleveret fra forsvarrets efterretningstjeneste, men jeg kan forstå på ministerens svar, hvori han understreger, at han her især taler om, hvad politiet måtte have udleveret eller ikke udleveret, at en sådan mulighed er til stede.

Jeg takker også ministeren for hans gentagelse af, at Flemming Sørensen fortsat ikke er sigtet for noget ulovligt i relation til danske myndigheder. Jeg vil gerne spørge ministeren om den situation, at man er bekendt med, at det både i henhold til straffelovens almindelige del § 7 og i henhold til spionageparagrafferne §§ 107 og 108 forholder sig sådan, at de ting, Flemming Sørensen er anklaget for i Tyskland, faktisk også er strafbare efter dansk lov. Når man har besluttet at udlevere materiale om Flemming Sørensen til de tyske myndigheder til støtte for denne anklage, burde man så ikke snarere have søgt at retsforfølge Flemming Sørensen her i landet, hvis man er af den opfattelse, at han er skyldig? Hvis man er af den opfattelse, at han ikke er skyldig, hvorfor har man så udleveret oplysninger? Ministeren har jo tidligere bekræftet, at sådanne oplysninger er blevet udleveret.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Vedrørende det første spørgsmål om forsvarrets efterretningstjeneste har jeg ikke noget nærmere kendskab til dette, men i mit svar lå på ingen måde, at jeg anser det for muligt, at der er udleveret oplysninger af den art, hr. Pelle Voigt nævnte.

Jeg kan endnu en gang bekræfte, at de undersøgelser, der er foretaget her i landet, ikke har ført til nogen sigtelse. Det er jo nu engang det, der sker i forbindelse med undersøgelser, at man ser, om man har tilstrækkelige beviser til en sigtelse. Det har man ikke ment at der var tale om, og derfor har vi ingen sag mod Flemming Sørensen.

Jeg vil gerne sige, at vi ikke er inddraget i den sag, der foregår i et andet land. Jeg har sidste onsdag fortalt, at igennem en lang periode i forbindelse med de undersøgelser, der var også her i landet, har der på normal måde været forbindelse med et andet lands poli-

ti. Det er det, der foreligger, og jeg har intet kendskab til, at man i forbindelse med den sag, der nu verserer, skulle støtte det på nogen måde fra dansk side. Jeg nævnte sidste gang, at der havde været en henvendelse, og der var givet det svar, at såfremt man ønskede, at der skulle foretages noget her i landet, så måtte man fremkomme med en retshjælpbegæring, og en sådan er ikke fremkommet.

Pelle Voigt (SF):

Hvis der ikke i forhold til danske myndigheder, i forhold til den danske straffelov, er basis for at sigte Flemming Sørensen for noget her i landet, så vil jeg gerne bede ministeren om at besvare det spørgsmål, som jeg også stillede i spørgetiden sidste onsdag i en meget præcis form, men som ministeren ikke ønskede at besvare. Denne gang vil jeg godt stille spørgsmålet i en mere generel form, som skulle gøre det muligt at få et svar fra ministeren: har danske myndigheder udleveret oplysninger om Flemming Sørensen – som man altså intet anklagemateriale har imod her i Danmark – lovlige politiske arbejder i Danmark fra begyndelsen af 1950'erne og til slutningen af 1950'erne?

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Ja, det er da meget muligt, at man har det. Så vidt jeg husker, var den periode, hvor der var, skal vi sige et efterforskningsmæssigt samarbejde, på 12 år, og med hensyn til det, der i løbet af disse 12 år er talt om – der har jo også været samtaler om sagen – er det da muligt, at det også har vedrørt hr. Flemming Sørensen almindelige virksomhed her i landet, også hans deltagelse i politisk arbejde.

Pelle Voigt (SF):

Jeg synes, det er en ganske chokerende bekræftelse, ministeren kommer med her. Jeg vil gerne spørge ministeren, hvis der er udleveret sådanne oplysninger, hvilke kartoteker de så stammer fra. Ministeren har jo talrige gange over for folketinget fortalt, at de hemmelige kartoteker med registrering af lovlig politisk virksomhed skulle være destrueret, og jeg forstår, at man ikke kan have opbevaret disse oplysninger, fordi man har kriminelle anklager mod Flemming Sørensen.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

[Justitsministeren]

Jeg har overhovedet ikke sagt, at de er udleveret på grundlag af oplysninger i nogen kartoteker. Jeg har sagt, at jeg da ikke kan udelukke, at man igennem den lange periode har talt om hans politiske virksomhed her i landet. Det har da ikke noget at gøre med kilden til det.

Om der er udleveret korrekte oplysninger? Det går jeg ud fra, men heller ikke det kan jeg jo vide med sikkerhed.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 748

10) Til *industriministeren* af:

Anne Grete Holmsgård (VS):

»Kan ministeren bekræfte, at der ikke er tale om fortrolige eller hemmelige oplysninger i monopollovens forstand i tilsynets redegørelse om discountbutikker, men derimod om at forsøge at håndhæve monopollovens intentioner om at undersøge konkurrencebegrænsning og dominerende enkeltvirksomheder?«

Industriministeren (Stetter):

Et af grundprincipperne bag pris- og monopollovgivningen er offentlighedsprincippet. Udarbejdelse af undersøgelser i medfør af monopolloven og pris- og avanceloven påhviler monoptilsynets direktorat som en direktoratsopgave. Selv om redegørelserne udsendes i monoptilsynets navn, medvirker monopolrådet ikke ved udarbejdelsen, ligesom redegørelserne ikke forelægges for monopolrådet, forinden de udsendes.

På den anden side er det i loven klart forudsat, at hemmelige og fortrolige oplysninger om de enkelte virksomheders forhold ikke kan offentliggøres. I medfør af monopollovens § 19 er der givet retningslinjer for udarbejdelse og offentliggørelse af sådanne undersøgelser. Af særlig betydning i denne sammenhæng er regulativets bestemmelser om, at fortrolige og hemmelige oplysninger ikke må offentliggøres, og at der forinden offentliggørelse skal gives de pågældende organisationer og enkeltvirksomheder lejlighed til at udtale sig. Klage over offentliggørelse af sådanne undersøgelser kan ikke indbringes for monopolankenævnet og må herfter efter sædvanlig administrativ praksis

indbringes for industriministeren. Som rekursinstans påhviler det industriministeren at tage stilling til, om de i regulativet givne forskrifter er overholdt.

Kriteriet »fortrolige eller hemmelige oplysninger« har karakter af en retsstandard, der ikke kan fastlægges entydigt én gang for alle. Det beskyttelseshensyn, der ligger bag dette kriterium, får særlig betydning, når der er tale om virksomheder, der som discountbutikkerne ikke er registrerede som dominerende virksomheder eller part i anmeldelsespligtige konkurrencebegrænsende aftaler. Afgørelsen af, om oplysninger kan karakteriseres som fortrolige eller hemmelige, beror således i vidt omfang på et skøn, som det påhviler industriministeren at efterprøve, når der indgives klage over monopoldirektoratets afgrænsning af det fortrolige og hemmelige område.

Man er i industriministeriet i færd med at foretage en gennemgang af redegørelsen og en vurdering af, i hvilket omfang de i redegørelsen indeholdte oplysninger vil kunne offentliggøres. Jeg forventer, at denne gennemgang og vurdering vil kunne tilendebringes en af de første dage.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Ja, jeg fik sådan set ikke noget klart svar på mit spørgsmål om, hvorvidt ministeren vil bekræfte, at der ikke er tale om hemmeligheder i monopollovens forstand.

Jeg vil gerne citere fra regulativet af 18. juni 1955, hvor der om de fortrolige og hemmelige oplysninger, der ikke må videregives, står i § 9:

»... måtte være fortrolige eller hemmelige oplysninger, herunder oplysninger af den i § 6, stk. 2, nævnte art angående klagerens egen virksomhed eller andres virksomheder, eller oplysninger, som ikke uden skade for almindelige samfundsinteresser kan udleveres«.

Der står altså 2 ting: »ikke uden skade for almindelige samfundsinteresser« og en direkte reference til § 6, som omtaler tekniske hemmeligheder.

Jeg vil gerne have at vide, hvad det er for nogle ting i denne rapport, hvad det er for nogle klager fra erhvervslivet og fra detailhandelskæderne m. fl., ministeren har fundet så graverende, at han ligefrem på forhånd

[Anne Grete Holmsgård]

må antage, at der kan være tale om hemmeligheder. Hvad går de klager på?

Industriministeren (Stetter):

Fru Anne Grete Holmsgård siger, at hun ikke har fået noget klart svar, og det kan jeg bekræfte. Jeg kan hverken bekræfte eller afkræfte oplysninger og tal i rapporten på nuværende tidspunkt. Fru Anne Grete Holmsgård må have tålmodighed nogle dage endnu.

Når jeg er rekursinstans og skal tage stilling til, om monopoldirektoratets redegørelse indeholder oplysninger, som de berørte virksomheder efter monopollen, regulativets bestemmelser, som fru Anne Grete Holmsgård henviste til, kan gøre krav på holdes fortrolige, så ligger det i sagens natur, at rekursinstansen, det vil sige undertegnede, må tilbageholde rapporten, indtil behandlingen er afsluttet, idet denne jo i modsat fald vil forskertse sit formål.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Det, jeg finder interessant, er, hvad man agter at betegne som hemmeligt i monopolløvens forstand. Jeg vil godt starte med at citere fra Politiken for den 28. februar 1983, hvor ministeren siger:

»Jeg kan ikke se, det gavner nogen, heller ikke forbrugerne, at disse forretningshemmeligheder bliver offentliggjort. Det kan medføre, at der er butikskæder, som siger, at hvis den slags skal offentliggøres, så handler vi i udlandet, så vil vi ikke længere købe vore varer hos danske handlende eller grossister«.

Finder ministeren ikke, at han med denne udtalelse og med de øvrige udtalelser, han er kommet med, direkte giver et signal til erhvervslivet om, at hvis der er oplysninger i en redegørelse fra monopoltilsynet, som man af forskellige årsager ikke ønsker frem, så skal man bare bombardere ministeren, som er rekursinstans her, med en række klager? Så kan man næsten være sikker på, at redegørelsen bliver standset midlertidigt, hvis bare der er klager nok. Man kan eventuelt sætte sin advokat til det. Det var det ene spørgsmål.

Jeg vil også gerne spørge: er der én eneste af de informationer, der er kommet frem i Information, der øjensynlig har haft rappor-

ten i hænde, ministeren vil betegne som hemmeligt i monopolløvens forstand?

Dyremose (KF):

Jeg synes, at jeg har hørt en sådan sang før om det samme emne. Vi kan jo ikke referere fra udvalgmøder, men jeg tror godt, jeg kan tillade mig at spørge ministeren: er der sket noget som helst nyt i denne sag, siden vi havde lejlighed til at diskutere det i folketingets erhvervsudvalg, hvor akkurat de samme spørgsmål fik akkurat de samme svar?

Industriministeren (Stetter):

Om det første emne, som fru Anne Grete Holmsgård i denne omgang behandlede, kan jeg sige, at det er just præcis retstilstanden. Det er ikke et spørgsmål om, hvad industriministeren personlig mener; det er simpelt hen et spørgsmål om, hvorvidt de klager, som er rejst mod direktoratet, er berettigede eller ej, og det er den afgørelse, industriministeren skal træffe.

Jeg må sige til fru Anne Grete Holmsgård, at jeg ikke har læst den omtalte artikel i Information.

Til hr. Dyremose kan jeg sige, at jeg har hørt disse argumenter før, og jeg har også besvaret dem før, og der er heller intet nyt for mig i denne sag.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg finder det specielt interessant, at af et svar, der er kommet igennem erhvervsudvalget, fremgår det, at monopoldirektoratet er blevet anmodet om at svare på klagerne, og at man her siger, at monopoldirektoratet har rettet fejl, der var i redegørelsen – det er jo et af de klagepunkter, der har været fremme i pressen – men at monopoldirektoratet har afvist de andre klager.

Finder ministeren det ikke betænkeligt, at han på denne måde siger: jeg tror ikke på, at monopoldirektoratet har ret, når de afviser klagerne, jeg tror mere på de klager, der er kommet fra erhvervslivet? Der er ikke noget som helst, der ville have forhindret ministeren i at lade redegørelsen blive offentliggjort – den er jo færdigtrykt – og bagefter lade de pågældende organisationer, der oven i købet er blevet hørt en gang i januar måned, udtale sig og så i øvrigt selv udtale sig om sagen.

Tove Lindbo Larsen (S):

Jeg vil godt spørge industriministeren på baggrund af det svar, der her er givet, om han har gjort sig nogen tanker om en ændring af det forhold, at det er ministeren, der er en slags klageinstans, så at man sætter monopolrådet ind i stedet for. Ministeren udtaler sig flere gange, som om han beklager sig lidt over, at det er ham, der skal svare på disse spørgsmål. Derfor kunne det være relevant at høre, om det var bedre, at det var monopolrådet.

Industriministeren (Stetter):

Jeg kan nok en gang sige til fru Anne Grete Holmsgård, at det ikke nytter noget, at det ærede medlem forsøger at presse mig. Det er en sag af principiel karakter, og den må nu engang have sin tid, og det er nødvendigt for os, at vi får tid til at undersøge sagen til bunds. Jeg har allerede i mit første svar gjort opmærksom på, at afgørelsen vil blive truffet en af de allerførste dage.

Med hensyn til fru Tove Lindbo Larsens spørgsmål kan jeg sige, at jeg ikke har gjort mig nogen tanker om at gennemføre en ændring, således at monopolrådet skulle være ankeinstans. Jeg er heller ikke sikker på, at monopolrådet vil påtage sig at være ankeinstans. Derfor vil det nok være nødvendigt at bevare den nuværende retstilstand. Men hvis der skulle være et flertal her i tinget, der ønsker at afskaffe ministeren som rekursinstans og i stedet indsætte monopolrådet, så skulle jeg ikke beklage mig.

Jeg vil ikke håbe, at mine svar har været arrogante eller noget i den retning. Jeg svarer altid gerne på, hvad man her i parlamentet spørger mig om.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 746

11) Til *ministeren for kulturelle anliggender* af:

Maisted (FP):

»Vil ministeren kulegrave statsmonopolet Danmarks Radio og TVs anvendelse af borgernes penge, der nu andrager mere end 1.500 mill. kr. om året, ved at lade et privat rationaliseringsfirma gennemgå statsmonopolets virksomhed og derefter offentliggøre re-

sultaterne af rationaliseringsfirmaets arbejde?«

Skriftlig begrundelse

I betragtning af den debat, der er om statsmonopolets stilling i det danske samfund, hvor Danmarks Radio og TV uden konkurrence påvirker meningsdannelsen på alle områder i samfundet, vil det være af værdi, om et privat rationaliseringsfirma igennem ministeren og uden påvirkning fra politikere og administrative kræfter i Danmarks Radio kunne oplyse befolkningen om, hvorvidt dens licenspenge bliver brugt på en forsvarlig måde.

Maisted (FP):

Ud over hvad en TV-A-journalist ganske rigtigt sluttede en TV-Avis med, nemlig at »det var, hvad vi har valgt at vise Dem i aften«, har offentligheden kun kendskab til statsmonopolet fra fiktionsromaner, en 100 mill. kr.s skandale ved en fejlinvestering i DORA og meget stor ståhej, da man skulle af med 5 mill. kr. ud af 1.500 mill. kr. til dansk fodbold. Synes ministeren derfor ikke, det nu er på tide, at hun tager fat på denne institution og får lavet en rapport, gerne af et privat firma, som er i stand til at udarbejde en sådan rapport efter at have gennemgået virksomheden, altså en rationaliseringsrapport, der viser offentligheden, at dens licenspenge går til noget fornuftigt?

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg vil gerne sige til hr. Maisted, at jeg ikke har nogen planer om at lade endnu et privat rationaliseringsfirma kulegrave Danmarks Radios budgetter. Det tror jeg ikke man vil få noget særligt ud af. Disse rationaliseringsundersøgelser har kørt i årevis, ikke alene ved hjælp af interne arbejdsgrupper, men sandelig også ved hjælp af udefra kommende konsulentfirmaer, og mig bekendt var der betydelig presseomtale og pressedækning af den rapport, som et stort amerikansk firma skulle have lavet om Danmarks Radio for nogle år siden. Jeg tror altså ikke, at det vil bibringe offentligheden eller Danmarks Radio noget særlig nyt, hvis man lod endnu et firma gå ind i det.

[Ministeren for kulturelle anliggender]

Som sagt er disse rationaliseringsundersøgelser stadig væk i gang, det sker under ansvar over for radiatorådet, og jeg mener faktisk, man skal lade det ligge. Det er klart, at hvis man kommer i den situation, at man pludselig må sige, at der ikke har været nogen som helst resultater af dette rationaliseringsarbejde, så må man se anderledes på det, men i øjeblikket mener jeg ikke, at der er behov for det.

I øvrigt vil jeg lige nævne, at også rigsrevisionen er inde i billedet, når det drejer sig om at godkende Danmarks Radios regnskaber. Det er ikke alene et spørgsmål om en finansiel revision, men også om en forvaltningsmæssig revision. Rigsrevisionen har i øvrigt i sin seneste beretning oplyst, at der i nær fremtid vil blive afgivet en beretning om produktiviteten i programafdelingerne.

Maisted (FP):

Jeg takker ministeren for svaret, men jeg kan selvfølgelig ikke være tilfreds, for forskellen mellem det, jeg foreslår ministeren, og det, der reelt foregår, er, at ministeren som valgt politiker og som administrator af offentlighedens midler vel skulle have den direkte reference fra en sådan virksomhed. Jeg er selvfølgelig tilfreds med, at man laver en forvaltningsmæssig undersøgelse, og det er klart, at man også gennemgår arbejdsgange. Det er altså den direkte forbindelse, ministeren mangler til dette store apparat, til dette statsmonopol, som jeg er helt sikker på at offentligheden føler har udviklet sig til en stat i staten. Det problem kan kulturministeren kun løse ved at gribe ind og få en direkte reference fra en sådan virksomhed. Så havde man på fornemmelsen, at det kunne nytte noget.

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Hvis der ikke havde været en rationaliseringsundersøgelse i gang, så ville jeg være 100 pct. enig i, at med en så stor virksomhed og med al den offentlige debat, der er om den, kunne der være god grund til at gøre det. Spørgsmålet er kun: vil det bidrage yderligere at lade endnu et firma starte forfra på det, som andre firmaer allerede er i gang med og til dels har afsluttet? Det er det, jeg stiller mig så tvivlende over for, at jeg må

sige til hr. Maisted, at jeg ikke har planer om at lade endnu et firma gå ind.

I øvrigt mener jeg bestemt ikke, at det er til gavn for Danmarks Radio eller for andre institutioner, hvis man ikke er åben med hensyn til, hvad der foregår. Jeg har tidligere over for folketingets finansudvalg i en lidt anden sammenhæng, men alligevel, beklaget, at der var oplysninger, som finansudvalget ikke kunne få fra Danmarks Radio vedrørende nogle løngrupper og sådan noget. Det mener jeg ikke er heldigt, men jeg må bare sige, at det er loven, som den er i dag, og ønsker man at lave den om, så kan man selvfølgelig gøre det.

Maisted (FP):

Jeg vil gerne spørge ministeren, hvor mange delrapporter ministeren har fået og har læst som resultat af det arbejde, der er foretaget af et privat rationaliseringsfirma derude.

Lis Møller (KF):

Kan ministeren oplyse, hvad det er for et revisionsfirma, der undersøger forholdene?

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Til hr. Maisted vil jeg sige, at den seneste rapport, som jeg ikke har læst, er blevet afgivet til radiatorådet, som har ansvaret for dette, i første omgang i hvert fald. Den blev aflagt den 1. marts 1983, og radiatorådet har dér fået forelagt resultaterne af det såkaldte aktionsplanarbejde. Den kan kulturministeren naturligvis rekvirere, det er klart.

Til fru Lis Møller må jeg sige, at jeg ikke kender navnet på de firmaer, der har været involveret, og den konsulentbistand, der har været anvendt, men det kan man naturligvis stille et skriftligt spørgsmål om, som jeg så vil besvare.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 728

12) Til *finansministeren* af:

Henrik Toft (V):

»Vil ministeren overveje som et led i regeringens sparepolitik og kamp mod bureaukratiet at søge afviklet en række kommissio-

[Henrik Toft]

ner, udvalg og nævn, som tiden synes at være løbet fra?»

Skriftlig begrundelse

Selv om der i løbet af 1970'erne er sket en vis begrænsning i antallet af de kommissioner, udvalg og nævn, der er nedsat af regeringen enten ved lov eller ved administrativ beslutning, synes der alligevel i dag at være et meget stort antal. Nogle af disse organer er virksomme, mens andre nærmest er gået i dvale. Fælles for hovedparten af dem er imidlertid, at der er ikke uvæsentlige omkostninger forbundet med deres eksistens, herunder honorarer til medlemmerne og udgifter til administration, referat og trykning af diverse publikationer.

I en tid, hvor regeringen vil begrænse antallet af nye love og cirkulærer, vil det desuden være muligt at indskrænke antallet af lovforberedende råd og kommissioner såvel som de udvalg, der i det daglige rådgiver ministerierne i forbindelse med udfærdigelse af administrative forskrifter.

Finansministeren (Christophersen):

Jeg vil godt takke hr. Henrik Toft for det spørgsmål, han har stillet om, hvad regeringen vil gøre for at søge afviklet en række kommissioner, udvalg og nævn, som tiden måske er løbet fra. Jeg synes, det er et initiativ, der er grund til at tage positivt imod.

Jeg kan oplyse, at der er ca. 300 ikke-permanente udvalg eller lignende, hvoraf omkring 200 er i gang – eller synes at være i gang – med forberedelse eller revision af love eller andre regler. Jeg har til hensigt at foretage en kritisk gennemgang af alle disse ikke-permanente udvalg og kommissioner for at se, om en række af dem skulle være overflødige, eller om man kunne afslutte deres arbejde hurtigt, eller om der skulle være andre muligheder for at begrænse både de offentlige udgifter og hele det besvær eller de problemer, der kan være knyttet til deres arbejde.

Det er klart, at det kan der ikke anlægges generelle retningslinjer for. Man må vurdere det enkelte udvalg for sig, men alene antallet, ca. 300, hvoraf altså omkring 200 arbejder med egentlig lovforberedelse, er så stort, at det giver god anledning til at se det hele kritisk efter i sømmene.

Henrik Toft (V):

Tak for svaret. I Vilhelm Bergsøes »Fødselsdagsalbum« fra 1889 siges det, at:

»En dag, da Satan fik i sind,
at intet måtte ske,
så satte han i verden ind,
den første komité.«

Der er en hel masse eksempler på, at vi en gang imellem, når vi mener, at der er et problem, nedsætter et eller andet udvalg til at kigge på det. Derfor skal mit første tillægs-spørgsmål gå på, om regeringen vil være kritisk over for, at man ikke på den måde smyger sig uden om et problem.

Det andet, jeg gerne vil stille et tillægs-spørgsmål om, er problemet med det antal personer, som sidder i de forskellige kommissioner og nævn. Er der ikke en del folk fra ministerierne, som på den måde forsømmer deres arbejde? Det kunne måske være hensigtsmæssigt, at man også af den grund får det saneret.

Der er stor forskel på, hvor mange kommissioner og udvalg der sidder under de forskellige ministerier. Det er et tredje problem, som der måske er grund til at se på. Der er vist 2 ministerier, hvor der ingen udvalg findes, men er det rigtigt, at der sidder over 60 under miljøministeriet? Vil ministeren være indstillet på en kritisk gennemgang af det ret store antal, som sidder under dette ministerium? Det skulle jo være mærkeligt, om ikke der er enkelte af dem, der ikke er helt nødvendige.

Finansministeren (Christophersen):

Jeg vil gerne være lige så litterær som spørgeren og erindre om et andet citat. Det lyder således:

»Hvad er en kamel? En kamel er en kommissions forsøg på at tegne en hest.«

Det kan der også være en dyb sandhed i. Der er opgaver, der kan løses, uden at man behøver at nedsætte et udvalg, og jeg har i og for sig heller ikke planer om at nedsætte et udvalg om denne sag. Der er brug for, tror jeg, at vurdere, om den arbejdsform, som består i nedsættelse af udvalg, i nogle ministerier er gået for vidt med det resultat, at der har hobet sig et stort antal udvalg op.

Jeg er ikke bekendt med, hvordan antallet er inden for de enkelte ministerier, så det kan jeg ikke gå ind på her i dag, jeg kan ik-

[Finansministeren]

ke bekræfte tallet på de 60. Undervisningsministeren har netop fortalt mig, at i undervisningsministeriet har man også et stort antal, som man gerne vil prøve at begrænse.

Der er et problem, som hr. Henrik Toft rigtigt berører, nemlig om der bruges for megen tid på det, tid, der kunne være brugt på en anden måde. Det kan jeg ikke bedømme for de enkelte udvalgs vedkommende, men det er klart, at hvis man har 300 udvalg og kommissioner af ikke-permanent art i gang, så går der et stort antal arbejdstimer til det, og det kan også være en rimelig begrundelse for at undersøge, om det virkelig er nødvendigt.

Jeg skal gerne, hvis der er interesse for det, følge sagen op og i forbindelse med den redegørelse, jeg skal give om regelsaneringen inden udgangen af april måned, medtage et afsnit om dette spørgsmål. Der kan jeg måske også komme nærmere ind på, hvordan brugen af udvalg fordeler sig på de forskellige ministerier.

Henrik Toft (V):

Ministerens svar på disse spørgsmål giver mig kun anledning til at sige tak for den måde, ministeren har til hensigt at følge det op på.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 731

13) Til *undervisningsministeren* af:

Eva Møller (KF):

»Vil ministeren oplyse, om det vil være muligt at etablere en HD-uddannelse i indkøbs- og transportøkonomi, og i bekræftende fald hvornår den vil kunne etableres?«

Skriftlig begrundelse

Der er et stort behov for tilstrækkeligt med uddannelsespladser til de unge, og ministeren har tilkendegivet, at der også må findes nye uddannelsesområder og gerne nogle, der ikke koster væsentligt. Alle disse forudsætninger opfyldes tilsyneladende ifølge den betænkning, som Erhvervenes Trafikudvalg har afgivet og tilstillet undervisningsministeriet.

Der henvises i øvrigt til artikel i Erhvervsbladet den 17. februar 1983.

Eva Møller (KF):

Vi ved – senest fra debatten i går – at den siddende regering er positivt stemt over for etablering af uddannelsespladser til de unge, specielt når det gælder uddannelser, der giver en god beskæftigelsesmulighed. Derfor vil jeg gerne spørge undervisningsministeren, om han på baggrund af betænkningen fra det udvalg, nedsat af undervisningsministeriet, som har afgivet betænkning her i februar 1983 om en ny HD-uddannelse, er sindet at etablere denne nye HD-uddannelse. Den kan ifølge rapporten etableres med 20 nye pladser fra 1984 og på lang sigt med 40–50 pladser.

Det nævnes også i betænkningen, at forslaget har nær sammenhæng med det, der sker i den syd- og sønderjyske region – et forslag, som vi også behandler i øjeblikket. Endelig nævnes det, at det er billigt.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Det er rigtigt, at der er et underudvalg under det faglige landsudvalg for de samfundsvidenskabelige og sociale uddannelser, det såkaldte FLUSU – disse forfærdelige navne – som i februar 1983 har afgivet en betænkning om et HD-studium i indkøbs- og transportøkonomi. Udvalget finder, at der er behov for det, og anbefaler, at det i første omgang etableres ved Handelshøjskolen i København fra september 1984. Baggrunden for, at det skal starte i København, er, at her har man den største virksomhedskoncentration og et stærkt ønske fra erhvervslivets organisationer, men underudvalget angiver udtrykkelig, at uddannelsen senere kan brede sig til andre steder i landet, og peger herunder især på Handelshøjskolen i Syd- og Sønderjylland, som jo nu bliver oprettet.

Betænkningen er endnu ikke afleveret til ministeriet, men på spørgerens foranledning vil jeg da gerne sige, at jeg er positivt indstillet over for denne udbygning, og jeg forventer, at dette konkrete forslag bliver til noget. Men selvfølgelig er det for tidligt at udtale sig konkret, når vi endnu ikke har set betænkningen endside behandlet den eller foretaget høringer. Bl.a. skal vi jo da huske at spørge Handelshøjskolen i København.

Jeg har fået oplyst, at FLUSU vil behandle betænkningen på et møde i marts måned 1983, det vil altså sige inden så længe, og

[Undervisningsministeren]

derefter vil vi hurtigt gå videre med sagen i ministeriet.

Hvad angår den holdstørrelse, der blev nævnt, på 20, vil jeg gerne sige, at den har vi for længst i ministeriet sat op. Vi arbejder ikke med så små hold i ministeriet længere.

Eva Møller (KF):

Jeg vil gerne sige tak til undervisningsministeren for hans positive velvilje med hensyn til at etablere den pågældende uddannelse. Jeg kan da sige, at det er ikke særlig vanskeligt at få fat i betænkningen, men ministeren må da gerne låne mit eksemplar af den. Det er interessant læsning, som netop giver os nogle af de ideer, vi hyppigt savner, når vi skal etablere uddannelser, som Danmark har brug for.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Anden næstformand (Mette Madsen):

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

- Poulsen: spm. nr. S 640 og 665
- Dræbye: spm. nr. S 670
- Maisted: spm. nr. S 672 og 687
- Pelle Voigt: spm. nr. S 674, 701 og 703-705
- Knud Lind: spm. nr. S 688-690, 698 og 716
- Lawaetz: spm. nr. S 691 og 708
- Agerschou: spm. nr. S 692
- Anne Grete Holmsgård: spm. nr. S 693 og 711
- Ole Espersen: spm. nr. S. 707
- Dohrmann: spm. nr. S 710
- Askjær Jørgensen: spm. nr. S 713.

Spm. nr. S 640

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (14/2 83) af:

Poulsen (FP):

»Kan ministeren oplyse, hvorfor honorarerne til styrelsesmedlemmerne i Nordisk Kulturfond er hævet så drastisk, og hvorfor der

bruges så meget som 283.000 kr. ud af 9,6 mill. kr. til administration?»

Begrundelse

Når man i årevis har ment, at der burde sættes et kritisk lys på aktiviteten i Nordisk Råd og økonomien heri, kan det da kun glæde, at der tilsyneladende nu bliver rodet op i Nordisk Råds pengesager. Der har jo førhen været rejst kritik af den megen festivitas, rådet omgiver sig med, og der er nok ikke tvivl om, at alt for mange midler bruges til andet end det, der var meningen.

Besvarelse (3/3 83):

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg kan oplyse, at det er Nordisk Råd, der tager stilling til Nordisk Kulturfonds regnskab.

Rådet har udpeget et særligt udvalg til at følge fondens virksomhed. Dette udvalg indstillede den 21. februar 1983 til Nordisk Råd at godkende regnskabet for 1981, som er det regnskabsår, spørgsmålet vedrører. Nordisk Råd traf beslutning i overensstemmelse hermed. Det kan dog oplyses, at udvalget har noteret sig revisorernes forslag om at overveje en begrænsning af fondens administrationsudgifter og styrelsens beslutning om at tage dette spørgsmål op. Udvalget har endvidere henstillet, at det overvejes at henlægge kompetencen til at træffe beslutning om vederlag til styrelsens medlemmer til et andet passende organ, men gør opmærksom på, at dette kan kræve en ændring af overenskomsten mellem de nordiske landes regeringer om Nordisk Kulturfond.

Spm. nr. S 665

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (17/2 83) af:

Poulsen (FP):

»Ministeren bedes oplyse, hvem der i sin tid stod bag, at kulturministeren i 1972 nedsatte et bogudvalg, samt hvor meget det har kostet at have dette 14 personers udvalg siddende i 11 år.«

Begrundelse

[Poulsgaard]

Det virker helt absurd, at man har et udvalg siddende i 11 år, således at det materiale, der arbejdes ud fra, er aldeles forældet, ligesom forudsætningerne for arbejdet helt har ændret sig, så resultatet ikke kan bruges til noget som helst.

Såfremt et sådant udvalgs medlemmer har en økonomisk fordel af, at udvalget består i mange år, er det muligvis meget at forlange, at det skal forlange at blive nedlagt, men de forskellige ministerier må dog være forpligtede til at følge med i, hvilke udvalg der sidder, og påse, at sådanne udvalgs arbejde ikke trækkes i langdrag, så den tvivlsomme værdi, man eventuelt kunne have fået ud af arbejdet, bliver helt ubrugelig.

I svaret bedes ministeren oplyse, hvor store udgifter der har været i forbindelse med de 15 ikke-permanente kommissioner og udvalg, der er nedsat under ministeriet for kulturelle anliggender.

Besvarelse (3/3 83):

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Bogudvalgets nedsættelse i 1972 skete på baggrund af, at der i nogen tid havde været ført en offentlig debat om situationen på bogmarkedet, der prægedes af, at bogomsætningen havde været stagnerende siden 1967. Jeg er ikke bekendt med, at bestemte personer skulle have stået bag udvalgets nedsættelse.

Udgifterne ved udvalgsarbejdet har ifølge udskrift af ministeriets konto for kommissioner og udvalg pr. 31. januar 1983 udgjort i alt 760.693 kr. Hertil skal lægges en endnu ikke bogført udgift for trykning af den afsluttende betænkning på 107.030,60 kr.

Udvalget har – foruden den afsluttende betænkning – offentliggjort en betænkning om biblioteksafgiften (bet. 877/1979) samt 3 rapporter fra underudvalg og arbejdsgrupper (1976, 1977 og 1981).

Jeg finder anledning til at understrege, at ingen har modtaget vederlag som medlem af udvalget eller de af udvalget nedsatte arbejdsgrupper.

I anledning af en bemærkning i begrunden for det stillede spørgsmål om, at den afsluttende udvalgsbetænkning skulle være ubrugelig, fordi det materiale, der har været arbejdet ud fra, er forældet, kan jeg oplyse,

at udvalget i alle væsentlige afsnit af betænkningen har medtaget tal og oplysninger fra de seneste år, når de har foreligget. Jeg kan således ikke tilslutte mig spørgerens vurdering af betænkningens anvendelighed.

De 14 øvrige udvalg, der er opført på fortegnelsen pr. januar 1982 over de under kulturministeriet hørende udvalg, havde pr. 31. januar 1983 medført udgifter på i alt 3.855.445 kr. Af disse 14 udvalg er i øvrigt nu 6 afsluttet.

Spm. nr. S 670

Til boligministeren (18/2 83) af:

Dræbye (RV):

»Hvilke initiativer vil ministeren tage for at sikre, at andelshavere i ejendomme eksproprieret med henblik på sanering får erstatning i overensstemmelse med de regler, der blev lagt fast i lov nr. 68 af 10. marts 1982 om ændring af saneringsloven?«

Begrundelse

Den 10. marts 1982 vedtog folketingsretten en ny § 64 c i saneringsloven, der skulle sikre andelshavere en rimelig erstatning, når en ejendom blev eksproprieret med henblik på sanering. Gennem en meget langsommelig sagsbehandling søger Københavns kommune tilsyneladende at undgå, at lovændringen bringes i anvendelse. I andelsboligforeningen Valdemarsgade 37–39, som blev overtaget ved ekspropriation den 1. oktober 1981, har kommunen således først 8 måneder efter lovens vedtagelse (den 19. november 1982) afgivet påstand om erstatning for bygningen. Denne påstand indeholder ikke tilskud efter saneringslovens § 64 c, som henviser til taksationskommission. Der er endnu ikke – næsten 1½ år efter ekspropriationen og knap et år efter lovens vedtagelse – afgivet påstand vedrørende individuelle forbedringer. På denne baggrund ønskes oplyst, hvilke initiativer ministeren vil tage for at sikre andelshaverne en rimelig behandling.

Besvarelse (28/2 83):

Boligministeren (Bollmann):

I anledning af spørgsmålet har boligministeriet, boligstyrelsen, indhentet en redegørel-

[Boligministeren]

se fra Københavns kommune, direktoratet for statens faste ejendomme.

Det fremgår af redegørelsen, at bestemmelsen i saneringslovens § 64 c kunne berøre i alt 7 sager, hvoraf der i 5 sager er begæret tilskud. Heraf er tilskud godkendt i én sag, medens kommunen i de øvrige 4 sager lader beregningen af evt. § 64 c-tilskud afvente afgørelse i taksationskommissionen.

Således som saneringslovens § 64 c er affattet, kan tilskuddet, som det anføres af kommunen, først beregnes, når erstatning efter lovens § 37 er fastsat.

Kommunen har i redegørelsen peget på det ønskelige i, at der i saneringsloven i lighed med byfornyelseslovens § 56, stk. 10, tilvejebringes hjemmel for taksationskommissionen til at fastsætte en samlet erstatning og tilskudsfastsættelse.

Ved forslag til lov om ændring i lov om sanering (L 116), der for tiden behandles i boligudvalget, § 1, nr. 17, § 64 c, stk. 10, er saneringsloven foreslået bragt i overensstemmelse med byfornyelseslovens tilsvarende bestemmelse. Der påtænkes herefter ikke foreslået yderligere ændringer af saneringsloven på dette punkt.

Med hensyn til erstatningssagen vedrørende Valdemarsgade 37-39 kan oplyses, at taksationssagen forventes optaget til kendelse den 14. marts 1983.

Den nævnte redegørelse, dateret den 25. februar 1983, fra Københavns kommune er vedlagt som bilag til ministerens besvarelse af spørgsmål 20 af 17. januar 1983 (alm. del - bil. 51) fra folketingets boligudvalg.

Spm. nr. S 672

Til økonomiministeren (22/2 83) af:

Maisted (FP):

»Ministeren bedes oplyse, hvad den samlede udgift vil være, fordi man nu har fundet på, at de danske pengesedler skal ændres med deraf følgende omkostninger samt ulempe for befolkningen, samt hvem der har sat dette projekt i gang og med hvilken begrundelse.«

Begrundelse

Det er ikke spørgeren bekendt, at man med så korte mellemrum som i Danmark foretager kostbare ændringer af pengesedler-

nes udseende i andre lande som f.eks. England, og i sparetider er det svært at se logikken i, at man bruger masser af penge til et sådant projekt.

Alene til præmier er der brugt 90.000 kr., og dommerkomiteen, der har uddelt disse, har sandsynligvis heller ikke arbejdet gratis, og således vil der løbe udgift på udgift til matricer m.v., før projektet er ført ud i livet.

Samtidig er det generende for folk at skulle vænne sig til nye sedler, og også i udlandet må det virke forvirrende, at vi så ofte skifter pengesedler.

Her var en besparelse at hente for en sparsommelig regering.

Besvarelse (2/3 83):

Økonomiministeren (Anders Andersen):

Danmarks Nationalbank har oplyst følgende:

»Danmarks Nationalbank, der i henhold til nationalbankloven står for seddeludstedelsen, lægger afgørende vægt på, at de cirkulerende sedler skal kunne opfylde de sikkerhedsmæssige krav. Da disse krav ændres i takt med den tekniske udvikling, må nye sikkerhedsforanstaltninger indarbejdes i sedlerne. Hertil kommer øgede krav om maskinlæselighed. Der foretages derfor i Danmark - som i de fleste andre lande - med mellemrum en udskiftning af pengesedlerne under hensyntagen til udviklingen i sikkerhedsgravure m.v. De nuværende danske pengesedler tænkes udskiftet omkring 1990, hvor de vil have være i omløb i ca. 15 år.

Der vil kun være meget begrænsede omkostninger forbundet med at udskifte seddelserien. Bortset fra den afholdte konkurrence om idéoplæg til sedlernes udseende vil arbejdet med udformningen af sedlerne blive udført på Nationalbankens seddeltrykkeri. Dette kan ske uden ekstra ressourcer, da arbejdet med tilrettelæggelsen af den nye seddelserie er ringe sammenholdt med arbejdet med den løbende seddelproduktion. Det kan i denne forbindelse nævnes, at der årligt produceres ca. 90 millioner stk. sedler for at opretholde seddelomløbet, idet den gennemsnitlige levetid for 20-kronesedlen og 50-kronesedlen kun er omkring 9 måneder og lidt højere for de større sedler.

De beskedne meromkostninger ved udsendelsen af en ny seddelserie må ses i forhold

[Økonomiministeren]

til risikoen for forfalskning af sedlerne, hvis de sikkerhedsmæssige krav ikke følger den tekniske udvikling, og de store ulemper for befolkningen og omsætningen, dette vil medføre.

Afslutningsvis kan bemærkes, at overgangen fra én seddelserie til en ny erfaringsmæssigt vil kunne ske hurtigt og uden nævneværdigt besvær.«

Spm. nr. S 674

Til udenrigsministeren (18/2 83) af:

Pelle Voigt (SF):

»Vil Danmark for enhver pris fastholde tidsfristen i NATO-dobbeltbeslutningen og støtte opstillingen af de 572 ny amerikanske atomraketter inden udgangen af 1983, såfremt der ikke er opnået tilfredsstillende resultater i Genève-nedrustningsforhandlingerne, eller vil man i så fald arbejde for en forlængelse af forhandlingsperioden, så raketopstillingen kan undgås?«

Begrundelse

Hvis tidsfristen for NATOs dobbeltbeslutning skal overholdes, må NATO allerede i maj eller juni i år træffe den endelige afgørelse om opstillingen af de 572 nye amerikanske mellemdistanceraketter.

Da den amerikanske regering endnu ikke er fremkommet med et realistisk og forhandlingsmæssigt alternativ til sin såkaldte nulløsning, kan et tilfredsstillende forhandlingsresultat næppe nås inden for den opstillede tidsfrist.

Efter den sidste INF-debat i folketinget må man konstatere, at et flertal bestående af SF, socialdemokratiet, de radikale og VS i givet fald vil pålægge regeringen at søge forhandlingsfristen i dobbeltbeslutningen forlænget.

Hvis regeringen ikke klart meddeler, at den om nødvendigt vil søge forhandlingerne forlænget, må folketingets flertal gennem en vedtagelse tvinge den til det.

Besvarelse (2/3 83):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Hr. Pelle Voigt ved – fra debatten i folketinget den 8. februar 1983 – hvad jeg vil svare: nemlig at denne sag ikke afgøres i det danske folketing. Jeg skal tilføje, at enhver

spekulation om en forlængelse af tidsfristen ville frigøre Sovjetunionen for den pression til at nå frem til tilfredsstillende resultater inden udløbet af den tidsfrist, der indgår i dobbeltbeslutningen, og vil altså derfor skade nedrustningsbestrebelse. Det er vel ikke det, hr. Pelle Voigt er ude på?

Jeg vil i øvrigt gerne benytte lejligheden til at sige til hr. Pelle Voigt, hvad der efterhånden burde være gået op for ham, at der ikke, som det siges i hans spørgsmål, er tale om at opstille de 572 mellemdistancemissiler inden udgangen af 1983, men om at påbegynde opstillingen af disse. Det er en opstilling, der i givet fald forudses at skulle strække sig over en femårsperiode.

Endvidere må jeg afvise den i begrundelsen til spørgsmålet fremførte påstand om, at NATO allerede i maj-juni d.å. vil skulle træffe den endelige afgørelse om opstillingen af de nye mellemdistanceraketter, såfremt tidsfristen for NATOs dobbeltbeslutning skal overholdes. Det er en påstand grebet ud af luften. Der kan forhandles gennem hele 1983, og det er først ved denne tidsfrists udløb, at der i overensstemmelse med dobbeltbeslutningen skal tages stilling til NATOs behov for opstilling af mellemdistanceraketterne i lyset af de konkrete resultater af forhandlingerne i Genève.

Spm. nr. S 687

Til energiministeren (23/2 83) af:

Maisted (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvorledes og hvor hurtigt prisstigninger og prisfald træder i kraft på fyringsolie, når råoliepriserne på verdensmarkedet ændrer sig?«

Begrundelse

Såvidt spørgeren erindrer, slog olieprisstigningen igennem for nogle år siden med øjeblikkelig virkning og altså også på den opmagasinerede olie, mens det prisfald på olien på verdensmarkedet, der nu finder sted, ikke vil slå igennem foreløbig, fordi der er så megen olie opmagasineret, som selskaberne først skal have solgt til den dyre pris.

Det forekommer noget urimeligt over for forbrugerne, at der ikke gælder samme vilkår ved prisstigning og prisfald.

Besvarelse (2/3 83):

Energiministeren (Enggaard):

Jeg har forelagt spørgsmålet for monopoltilsynet, som har oplyst følgende, til hvilket jeg kan henholde mig:

»Monopoltilsynet har fastsat kalkulationsregler, som angiver maksimalpriser for salg af olieprodukter. I henhold til disse regler påvirker ændringer i råoliepriserne (målt i dollar) de maksimale forbrugerpriser på produkter med ca. 2 måneders forsinkelse. Dette gælder, uanset om råoliepriserne er stigende eller faldende. Ændringer i dollarkursen påvirker forbrugerpriserne med ca. 1 måneders forsinkelse. Kalkulationsreglerne gælder kun for selskaber med raffinaderi her i landet, men konkurrencen forhindrer, at selskaber, der importerer olieprodukter, kan beregne højere priser.

I begrundelsen for spørgsmålet er henvist til, at olieprisstigninger for et par år siden slog igennem på det danske marked med øjeblikkelig virkning. Der tænkes herved antagelig på situationen i slutningen af 1979. Olieprodukter var omfattet af det dagældende absolutte prisstop, som forhindrede indregning af stigninger i importpriserne. I midten af december blev olieprodukter undtaget fra prisstoppet af forsyningsmæssige grunde. Dette medførte umiddelbart, at forbrugerpriserne forhøjedes med de under prisstoppet skete stigninger i importpriserne for råolie. Disse forhøjelser skete imidlertid også inden for kalkulationsordningens rammer, dvs. med en forsinkelse på ca. 2 måneder.«

Spm. nr. S 688

Til *industriministeren* (23/2 83) af:

Knud Lind (FP):

»Kan ministeren oplyse, om Tvind-skibet Activs tidligere skibsfører, Fritz Hansen, har afgivet søforklaring i Delfziel eller Dover om de skader, der er sket på skibet under sejladningen fra Svendborg til Dover, og er rederen til stadighed holdt underrettet om skibets tilstand under rejsen?«

Begrundelse

I henhold til søloven er skibsføreren pligtig til at afgive søforklaring til en dansk, finsk, norsk eller svensk udenrigsrepræsentation i den første havn, skibet anløber, når

der i forbindelse med skibets drift er sket skade af nogen betydning for skib eller ladning, ligesom skibsføreren til stadighed skal holde rederen underrettet om skibets tilstand og rejsens forløb.

Ifølge dagspressen er der efter søforhøret i Nyborg fremkommet oplysninger om, at skibet på sin udrejse fra Svendborg til Dover var utæt og fik smadret et dækshus, og at manøvreedygtigheden var nedsat, ligesom man måtte rigge et nødror til samt søge reparation i den hollandske by Delfziel. Ministeren bedes derfor udlevere den søforklaring, som den tidligere skibsfører, Fritz Hansen, i henhold til søloven har afgivet i først ankomne havn.

Besvarelse (2/3 83):

Industriministeren (Stetter):

Jeg kan oplyse, at der hverken i Delfziel eller i Dover er afgivet søforklaring af »Activs« fører, for så vidt angår hændelser, som måtte være indtruffet på skibets rejse fra Svendborg til Dover.

Hvorvidt rederen er holdt underrettet om skibets tilstand under rejsen, er jeg ikke i stand til at udtale mig om, idet der ikke eksisterer regler om, at rederier skal underrette offentlige myndigheder om intern korrespondance med skibene.

Ved genoptagelsen af søforklaringen, der finder sted i Nyborg den 8. marts 1983, vil føreren på ny blive indkaldt for under vidneansvar at redegøre for den pågældende sejladning.

Spm. nr. S 689

Til *industriministeren* (23/2 83) af:

Knud Lind (FP):

»Kan ministeren oplyse, om Tvind-rederiet i overensstemmelse med sølovens § 307 ved rederiets anmeldelse om søforklaring eller under søforklaringen i Nyborg den 4. februar 1983 har fremlagt en fortegnelse over skibets mandskab og andre personer, der antages at kunne give oplysning i sagen om fartøjet Activs forlis, samt om nogen af de ombordværende, jfr. sølovens § 171, stk. 2, må betragtes som havende været passager på rejsen fra Dover?«

Begrundelse

[Knud Lind]

I henhold til sølovens § 307 skal rederen ved anmeldelse om afgivelse af søforklaring fremlægge en fortegnelse over skibets mandskab og andre personer, der antages at kunne give oplysninger i sagen. Det er derfor mærkværdigt, at skibets tidligere dæksbesætning først er indkaldt som vidner i Nyborg ret, efter at pressen har omtalt deres vigtige udsagn om skibets tilstand på udturen fra Svendborg til Dover.

Besvarelse (2/3 83):

Industriministeren (Stetter):

Ved begæring om aflæggelse af søforklaring vedlagde rederiet en liste over de på forlistidspunktet ombordværende personer. Heraf fremgik, at der var 2 navigatører, 3 ubefarne matroser, 2 lærere og 1 person, der ikke var mønstret.

Denne person må betragtes som en passager. Såfremt der foreligger en befordringsaftale, falder den pågældende ind under definitionen i sølovens § 171, stk. 2. Det er fuldt lovligt at medtage passagerer, for så vidt det pågældende skib er forsynet med forskriftsmæssige redningsmidler til alle ombordværende. For så vidt passagertallet overstiger 12, træder skærpede regler i kraft, idet skibet da betragtes som værende et passagerskib.

I begæringen om aflæggelse af søforklaring blev der anført 4 personer, som rederiet antog kunne give oplysninger i sagen. Disse var:

Skibsmaskinchef Arne Krogh Petersen, c/o Provst Hjortsvej, 5800 Nyborg.

Forstander Poul Jørgensen, Tvind, 6990 Ulfborg.

Skibsfører Fritz Hansen, Lorensegade 9, 8900 Randers.

Forstander Hans Jørgen Lausten, Frisen-gårdsvej 92a, 5800 Nyborg.

Ved genoptagelsen af søforklaringen, der finder sted i Nyborg den 8. marts 1983, vil bl.a. besætningsmedlemmer, der var mønstret på rejsen til Dover, blive indkaldt for under vidneansvar at redegøre for den pågældende sejlad.

Spm. nr. S 690

Til *industriministeren* (23/2 83) af:

Knud Lind (FP):

»Kan ministeren oplyse årsagen til, at statens skibstilsyn ved sit hovedsyn på fartøjet Activ i oktober 1981 undlod at kontrollere kalfatringens tilstand og jernballastens placering?«

Begrundelse

I oktober 1981 blev Tvind-skonnerten Activ ombygget på Troense skibsværft. Værftet lagde et nyt trædæk, nye planker i skroget m.v. Det var imidlertid Tvind-elever, der kalfatrede hele skibet. Ifølge tilsynsrapporterne fra hovedsynet den 17. august og 2.-3. oktober 1981 blev kalfatringens tilstand ikke undersøgt, ligesom der ikke blev gjort bemærkninger om jernballasten, som Tvind-skolerne selv havde fyldt i skibet, uagtet at man ved hovedsynet konstaterede, at skibets stabilitetsoplysninger ikke fandtes om bord. Uagtet disse mangler udstedte skibstilsynet den 5. oktober 1981 farttilladelse til Activ som skoleskib til fart på alle have. Fem dage efter hovedsynet og udstedelse af farttilladelse kom skibet i havsnød ud for Anholt. Den 13. oktober foretog skibstilsynet kontrolsyn på Activ, og man begærede søforklaring i Göteborg. Ved søforklaringen konstaterede man, at skibet i vindstyrke 6-7 ikke var manøvre-dygtigt, samt at skibet var utæt. Uagtet disse oplysninger blev placeringen m.v. af skibets jernballast ikke kontrolleret på noget senere tidspunkt, jfr. tilsynsrapporterne. Få dage senere gik det galt igen, da Activ var ud for Hanstholm. Man måtte søge nødhavn. Den omtalte jernballast var skrotjern fra en møtrikfabrik. Det er vigtigt, at skibets ballast bliver konstant liggende i bunden af skibet af hensyn til krængningsstabiliteten. Derfor blander man ofte jernpartiklerne op med cement og planerer det ud i skibets bund. Det er derfor mærkeligt, at statens skibstilsyn ikke har gjort nogle bemærkninger om ballastens placering.

Besvarelse (2/3 83):

Industriministeren (Stetter):

Den skibsbygningskyndige skibsinspektør, der i 1981 foretog hovedsyn på Activ, har i skrivelse af 26. februar 1983 oplyst, at også skibets kalfatring blev grundigt kontrolleret ved synet. Jeg vedlægger skibsinspektørens skrivelse.

[Industriministeren]

For så vidt angår skibets stabilitetsforhold har direktoratet for statens skibstilsyn oplyst, at de endelige beregninger, herunder sejlt tryksberegninger, først kunne foretages efter den d. 30. september 1981 afholdte krængningsprøve.

Beregningerne blev den 1. oktober 1981 indsendt til direktoratet og samtidig bragt om bord i skibet. Ved hovedsynets afslutning konstateredes, som det fremgår af hovedsynsrapporten, at de nævnte beregninger forelå om bord. På basis af resultatet fra krængningsprøven samt indholdet af de foretagne beregninger skønnede den synende skibsinspektør, at stabilitetsforholdene var i orden, og at fartstilladelse kunne udstedes. De foreliggende beregninger blev godkendt af direktoratet og tilsendt rederiet med skrivelse af 7. oktober 1981, hvorefter det af skibsinspektøren i forbindelse med udleveringen af fartstilladelsen stillede krav om stabilitetsoplysninger om bord i skibet kunne opfyldes.

Statens skibstilsyn
Inspektoratet for Fyn

Bilag

Vedr. S.11 »Activ«.

På direktoratets anmodning skal jeg som tillæg til indsendte rapporter vedrørende hovedreparation og ændring til lejrskoleskib af ovennævnte skib tilføje følgende:

Jeg har fulgt skibets reparation nøje, medens denne pågik dels ved Michael Kiersgaards træskibsværft i Troense, dels under skibets landsætning i Rudkøbing (Kiersgaards værft rådede ikke over bedding) og endelig under skibets færdiggørelse i Nyborg.

Arbejdet er således kontrolleret grundigt på basis af min store erfaring i træskibe og i overensstemmelse med givne retningslinjer fra direktoratet, herunder Skibstilsynets Meddelelse nr. 356, og det indebærer således også, at kalfatringen er grundigt kontrolleret. Ifølge min arbejdsjournal har jeg besøgt skibet 12 gange.

Istøbningen af ballast har jeg ikke kontrolleret, men ved afholdelse af krængningsprøve har jeg konstateret ballastens tilstedeværelse og tilstrækkelighed, og at denne bestod af beton, således som det er normal udførelse i træskibe. For at give ballasten tilstrækkelig vægtfylde er jeg bekendt med, at der er istøbt

jerndelev, men det kunne ikke ses under betonoverfladen.

For at give direktoratet nogle supplerende oplysninger, har jeg for disses vedkommende benyttet skema O-skrog. Det drejer sig væsentligst om hoveddimensioner og ankergrej, og de øvrige rubrikker har jeg således ikke udfyldt, idet jeg anså disse for besvaret ved at erklære, at skibet var hovedrepareret og med uændrede materialedimensioner.

Oluf V. Petersen.

Til direktoratet for statens skibstilsyn,
København.

Spm. nr. S 691

Til justitsministeren (23/2 83) af:

Lawaetz (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvor stor en del af de gennem det sidste år anholdte og afhørte BZere der hører hjemme på Nørrebro, samt aldersfordelingen på de anholdte?«

Begrundelse

Det er allerede kendt, at mange af disse mere eller mindre professionelle ballademagere kommer udefra, også fra såkaldt bedrestillede befolkningsgrupper. Der har endda været svenskere blandt de anholdte.

Det er således væsentligt at få analyseret, hvor mange der reelt mangler anstændige boligforhold, og hvor mange der blot er ude på at lave ballade og nedbryde den eksisterende samfundsorden.

Besvarelse (4/3 83):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Politidirektøren har over for justitsministeriet oplyst, at der i perioden 1. januar 1982 til 24. februar 1983 har været anholdt 339 personer i forbindelse med såkaldte BZ-aktioner.

Bopælsforhold:

– Uden bopæl.....	3
– Nørrebro i København	66
– København i øvrigt samt Frederiksberg	171
(heraf Christiania 3)	
– Københavns omegn	60
– Det øvrige land	31
– Udlandet, uden fast tilknytning	

[Justitsministeren]

til Danmark..... 8
 (Sverige 3, Holland 2, Norge 1,
 Italien 1 og Finland 1)

Aldersfordeling:

– Under 15 år..... 15
 – Mellem 15 og 18 år..... 93
 – Over 18 år..... 231

Spm. nr. S 692

Til *indenrigsministeren* (23/2 83) af:

Agerschou (SF):

»Hvilke forhandlinger er der foregået mellem Københavns kommunes hospitalsdirektorat og indenrigsministeriet med henblik på besparelser inden for hospitalsområdet i 1984, og hvilket resultat er forhandlingerne endt med?«

Begrundelse

Såvidt det er spørgeren bekendt, er der foregået forhandlinger mellem hospitalsdirektoratet i Københavns kommune og indenrigsministeriet om besparelser inden for hospitalsområdet i 1984. Karakteren og resultatet af disse forhandlinger bedes oplyst.

Besvarelse (4/3 83):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Der har ikke været afholdt forhandlinger eller ført drøftelser på anden vis mellem Københavns kommunes hospitalsdirektorat og indenrigsministeriet med henblik på besparelser inden for hospitalsområdet i 1984.

Spm. nr. S 693

Til *industriministeren* (23/2 83) af:

Anne Grete Holmsgård (VS):

»Kan ministeren oplyse, om der er andre årsager end ren og skær pression fra en række discountbutikker og erhvervsvirksomheder til, at ministeren har standset offentliggørelsen af monopoltilsynets redegørelse om discountbutikker og dermed forhindret offentlig indsigt i discountbutikkernes særaftaler med leverandørerne?«

Begrundelse

Ifølge Børsen for den 21. februar 1983 har industriministeren besluttet at standse monopoltilsynets redegørelse om discountbutikker for at »undersøge, om den bryder med de bestemmelser, der er om aflevering og offentliggørelse af rapporter fra monopoltilsynet«.

Det fremgår hverken af den omtalte artikel eller tidligere omtale i Børsen, på hvilken måde industriministeren eventuelt mener at redegørelsen skulle være i uoverensstemmelse med monopollovens bestemmelser om at forhindre konkurrenceforvridning og sikre offentlig indsigt i prisaftaler. Derimod fremgår det, at en række discountkæder og leverandører i længere tid har lagt pres på ministeren for at få redegørelsen standset, og at denne pression øjensynlig er lykkedes.

Monopoltilsynets nu standsede redegørelse indeholder ifølge bl.a. Børsen for den 18. januar 1983 oplysninger, der viser, at prisbestemmelserne som regel tager udgangspunkt i prislisterne, fratrukket en bestemt rabat, at aftalerne i adskillige tilfælde er ledsaget af bestemmelser om, at forhøjelser af prislisterne først iværksættes over for discountkæderne et bestemt tidsrum efter, at de er trådt i kraft over for leverandørernes andre kunder, at op til 90 pct. af omsætningen i visse discountkæder er varer, der er købt på langtidskontrakter med industrien i dagligvaresektoren.

Børsen oplyser selv, at artiklen bygger på et udkast, som avisen »har stiftet bekendtskab med«. Det fremgår desuden af den løbende avisdebat, at redegørelsen allerede cirkulerer i hele dagligvaresektoren, og at en standsning af offentliggørelsen således udelukkende vil hindre en almindelig offentlighed om oplysningerne og dermed tilsidesætte monopollovens bestemmelser om at sikre offentlig indsigt i prisaftaler.

Standningen af rapporten står i øvrigt i skærende modstrid til industriministerens udtalelser til Børsen den 13. september 1982 om det ønskelige i, at »kræfterne skal bruges på stikprøver og branchevise undersøgelser på områder, hvor der er begrundet mistanke om illegale prisaftaler«.

Besvarelse (2/3 83):

Industriministeren (Stetter):

Udarbejdelse af undersøgelser i medfør af monopol- og pris- og avanceloven påhviler

[Industriministeren]

monopoltilsynets direktorat som en direktoratsopgave. Selv om redegørelserne udsendes i monopoltilsynets navn, medvirker monopolrådet ikke ved udarbejdelsen, ligesom redegørelserne ikke forelægges for monopolrådet, forinden de udsendes.

I medfør af monopollovens § 19 er der i handelsministeriets regulativ for monopoldirektoratet nr. 209 af 18. juli 1955 givet retningslinier for udarbejdelse og offentliggørelse af sådanne undersøgelser. Af særlig betydning i denne sammenhæng er regulativets bestemmelser om, at fortrolige og hemmelige oplysninger ikke må offentliggøres, og at der forinden offentliggørelse skal gives de pågældende organisationer og enkeltvirksomheder lejlighed til at udtale sig.

Klager over offentliggørelse af sådanne undersøgelser kan ikke indbringes for monopolankenævnet og må herefter efter sædvanlig administrativ rekurs indbringes for industriministeren. Som rekursinstans vil det påhvile industriministeren at tage stilling til, om de i regulativet givne forskrifter er overholdt.

Når ministeriet midlertidigt har måttet sætte offentliggørelse af rapporten i bero, er dette således alene begrundet i de forpligtelser, der som rekursinstans påhviler mig til at efterprøve, om monopollovens og regulativets forskrifter er overholdt.

Spm. nr. S 698

Til *justitsministeren* (24/2 83) af:

Knud Lind (FP):

»Vil ministeren sørge for, at der spares på papirudgifterne i politiet ved, at man bruger de eksisterende beholdninger af rapportblanketter, inden politiets blanketudvalg sender nye blanketter ud til landets politikredse, samt at domstolene følger med udviklingen og anerkender fotokopier som anklageskrifter?«

Begrundelse

Ifølge rigspolitechefens skrivelse af 1. december 1982 fik landets politikredse oplysning om, at der pr. 1. januar 1983 skal ibrugtages nye rapportblanketter, og at de eksisterende beholdninger af blanketter kunne destrueres.

Meddelelsen af 1. december 1982 er et resultat af, at politiets blanketudvalg har barslet med fornyelser inden for blanketområdet. Den korte tidsfrist for udskiftningen af blanketter betyder, at politikredsene må smide tusindvis af blanketter til 90 øre stykket ud. Udgifterne i forbindelse med blanketudvalgets arbejde vil, jfr. Politibladet, kunne medføre, at der kasseres blanketter for et beløb på ca. 50.000–75.000 kr.

Der henvises i øvrigt til en artikel i *Dansk Politi* nr. 3 af 28. februar 1983.

I en sparetid er det vigtigt at undgå omkostningskrævende papirusseri.

Besvarelse (4/3 83):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Rigspolitechefen har over for justitsministeriet oplyst, at man bl.a. for at imødekomme ønsker fra Danmarks Statistik om en nøjere opdeling af de oplysningskategorier, som Danmarks Statistik indsamler, har udarbejdet nye rapportblanketter bl.a. vedrørende færdselsforsøelser og overtrædelser af særlovgivningen. Ved udarbejdelsen af de nye rapportblanketter er der endvidere særligt lagt vægt på at udforme blanketterne med henblik på en rationalisering af arbejdsgangene.

De nye blanketter er taget i anvendelse fra årets begyndelse, og samtidig er de hidtil anvendte blanketter udgået. Rigspolitechefen har i den forbindelse henvist til, at man længe ikke har indkøbt de nu udgåede blanketter, men at det i forbindelse med sådanne blanketomlægninger vil være en u hensigtsmæssig fremgangsmåde gradvis i takt med forbruget af restoplaget at erstatte hidtil anvendte blanketter med nye blanketter, idet en bestemt skæringsdato må fastsættes af praktiske grunde.

Justitsministeriet kan henholde sig til rigspolitechefens oplysninger.

For så vidt angår anklageskrifternes form m.v. i forhold til domstolene tilføjes, at det må bero på domstolenes fortolkning af retsplejelovens bestemmelser herom, hvilke krav et anklageskrift skal opfylde, jfr. retsplejelovens § 831.

Spm. nr. S 701

Til *forsvarsministeren* (24/2 83) af:

Pelle Voigt (SF):

»Hvad kan ministeren oplyse om formålet med og finansieringen af de hydrofonanlæg, der er udlagt på bunden af Øresund med landstation i villaen Ndr. Strandvej 164 i Ålsgårde ved Helsingør?«

Begrundelse

SF har tidligere stillet spørgsmål om disse anlæg på baggrund af artikler i det militær-kritiske magasin Forsvar.

Disse spørgsmål blev bremsset af formanden for folketingets forsvarsudvalg, hr. Poul Emmert Andersen. I et interview i Helsingør Dagblad den 17. februar 1983 forklarer hr. Emmert Andersen, at dette skete, fordi »forsvaret betegner oplysninger om anlægget ved Ålsgårde som fortrolige«.

På baggrund af sagens omtale i pressen og den kendsgerning, at anlægget ligger frit synligt fremme på stranden ved villaen, virker dette hemmelighedskræmmeri besynderligt. Det er jo til enhver tid op til forsvarsministeren selv at vurdere, hvilke oplysninger der kan gives uden at kompromittere danske sikkerhedsinteresser.

Svaret på spørgsmålet må også have offentlighedens interesse, eftersom det i den omtalte artikel i Helsingør Dagblad hævdes, at tilsvarende anlæg i Norge er betalt af USA og anvendes som led i den globale amerikanske overvågning af sovjetiske u-både, som bl.a. skal muliggøre evnen til et overraskelsesangreb med atomvåben, den såkaldte »first strike capability«.

Besvarelse (2/3 83):**Forsvarsministeren (Hans Engell):**

Den omtalte station ved Hellebæk er en danske militær installation alene med dansk betjeningspersonel.

Stationen udgør et led i farvandsovervågningsstjenesten, og oplysninger fra stationen går direkte til danske militære myndigheder.

Udgifter til stationen afholdes af forsvarsbudgettet.

Det er stationens opgave at sikre overholdelsen af den kgl. anordning nr. 73 af 27. februar 1976 om fremmede orlogsfartøjs og militære luftfartøjs adgang til dansk område under fredsforhold, herunder kontrol med neddykkede undervandsbåde.

Spm. nr. S 703

Til boligministeren (24/2 83) af:

Pelle Voigt (SF):

»Kan ministeren oplyse, om den personlige berigelse og de økonomiske fordele, dele af boligselskabet Vibos ledelse har tiltaget sig gennem deres virksomhed, kan være sket undtagen på lejernes direkte eller indirekte bekostning?«

Begrundelse

Der henvises til de seneste dages artikler i Ekstra Bladet og Information.

Besvarelse (3/3 83):**Boligministeren (Bollmann):**

Jeg er ikke, ud over den senere tids presse-omtale, i besiddelse af oplysninger om, hvorvidt medlemmer af Boligselskabet Vibos ledelse i kraft af deres stilling skulle have tiltaget sig personlige, økonomiske fordele.

Jeg er imidlertid bekendt med, at Københavns kommune den 18. februar 1983 i sin egenskab af tilsynsførende med boligselskabet har bedt dette om at redegøre for en række nærmere specificerede forhold i tilknytning til det senest aflagte årsregnskab. Jeg må finde det rigtigst, at der gives kommunen lejlighed til at gennemarbejde og vurdere boligselskabets redegørelse, når denne foreligger udarbejdet, og jeg mener derfor ikke, at jeg på nuværende tidspunkt har tilstrækkeligt grundlag til at udtale mig om det stillede spørgsmål.

Spm. nr. S 704

Til boligministeren (24/2 83) af:

Pelle Voigt (SF):

»Mener ministeren, at bagmandspolitiet bør undersøge boligselskabet Vibos forhold efter den senere tids afsløringer af selskabsløbsens utrolige transaktioner?«

Begrundelse

Der henvises til de seneste dages artikler i Ekstra Bladet og Information.

Besvarelse (3/3 83):**Boligministeren (Bollmann):**

[Boligministeren]

Ud over i det hele at henvise til besvarelsen af spørgsmål S 703 kan jeg oplyse, at det ikke på nuværende tidspunkt er muligt for mig at tage stilling til, hvorvidt der bør tages skridt til politimæssig efterforskning i sagen. Jeg mener, at man foreløbig bør afvente boligsekskabets redegørelse til Københavns kommune.

Spm. nr. S 705

Til *boligministeren* (24/2 83) af:

Pelle Voigt (SF):

»Vil ministeren sikre, at der bliver gjort ansvar gældende over for de bestyrelsesmedlemmer og ansatte i boligsekskabet Vibo, som har overtrådt bl.a. boligbyggerilovens § 15?«

Begrundelse

Der henvises til de seneste dages artikler i Ekstra Bladet og Information.

Besvarelse (3/3 83):

Boligministeren (Bollmann):

Ifølge bestemmelserne i § 15 i lov om boligbyggeri påhviler det et boligsekskabs ledelse at afgive indberetning til kommunalbestyrelsen, hvis den bliver bekendt med, at personer i sekskabets ledelse har tilknytning til eller økonomisk interesse i virksomheder uden for sekskabet af den karakter, som er nævnt i den omtalte bestemmelse i lov om boligbyggeri. Efter denne bestemmelse kan et boligsekskab heller ikke uden kommunalbestyrelsens godkendelse indgå aftale med et medlem af bestyrelsen, forretningsføreren eller en funktionær, hvorved denne optræder som grundlægger, entreprenør eller lignende.

Der foreligger ikke for mig oplysning om, at boligsekskabets ledelse på noget tidspunkt her foretaget indberetning om forhold af denne karakter til tilsynsmyndigheden, men jeg har heller ingen oplysning om, hvorvidt sekskabets ledelse måtte have været bekendt med sådanne forhold. Jeg skal i øvrigt henvise til besvarelsen af spørgsmål S 703 om, at Københavns kommune har bedt sekskabet om en omfattende redegørelse for sekskabets forhold, herunder det her rejste problem.

Spm. nr. S 707

Til *justitsministeren* (25/2 83) af:

Ole Espersen (S):

»Med hvilken begrundelse har ministeren besluttet, at udarbejdelsen af vejledninger om klageadgang m.v. til tvangsindlagte og tvangstilbageholdte sindssyge og deres værger udsættes i adskillige år, når vejledningen alene skal være en populær fremstilling af et cirkulære udsendt den 9. juli 1982?«

Begrundelse

Den 9. juli 1982 udsendte justitsministeriet et cirkulære, der på forskellige områder forbedrede de sindssyges retsstilling. I forbindelse hermed blev det besluttet at undersøge, om der på andre områder ved administrative foranstaltninger kunne gennemføres forbedringer vedrørende behandlingen af sager om administrativ frihedsberøvelse af psykiatriske patienter.

Det blev endvidere besluttet, at der skulle udsendes skriftlige vejledninger, der skal udleveres til patienterne, hvori disse orienteres om deres rettigheder, ligesom nye vejledninger til tilsynsværger skulle udsendes. Endvidere blev det besluttet, at det henstilles til domstolene at søge gennemført en forkortelse af behandlingstiden vedrørende disse sager.

I besvarelse af spørgsmål nr. S 609 oplyser ministeren, at han har stillet gennemførelse af disse beslutninger i bero i afventen af et udvalg, hvis arbejde må formodes at strække sig over adskillige år.

I betragtning af, at en orientering af patienterne og deres værger utvivlsomt er særdeles nødvendig, fordi orientering i dag enten er utilstrækkelig eller ikke finder sted, finder spørgeren denne holdning utilfredsstillende.

Besvarelse (3/3 83):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Der ligger ikke i besvarelsen af det tidligere spørgsmål S 609, at der skal ske en udsættelse i adskillige år af udarbejdelsen af en ny vejledning til frihedsberøvede sindssyge personer og deres værger. Justitsministeriet overvejer fortsat, hvorledes en sådan vejledning i givet fald kan udformes, og justitsministeriet er principielt indstillet på at fremskynde arbejdet med vejledningen mest muligt, eventuelt således, at et udkast til vejled-

[Justitsministeren]

ningen forelægges det udvalg, der skal revidere 1938-loven, før udvalgets egentlige arbejde påbegyndes.

Spm. nr. S 708

Til *arbejdsministeren* (25/2 83) af:

Lawaetz (FP):

»Vil ministeren bekræfte, at der ikke er organisationstvung i Danmark?«

Begrundelse

Der findes en lang række eksempler på, at fagforbund har tvunget uorganiserede arbejdsgivere til at underskrive tiltrædelsesoverenskomster med trussel om iværksættelse af strejke og blokade, såfremt et firma ikke ønsker at underskrive.

Det drejer sig ofte om firmaer med et udmærket forhold til deres ansatte og en løn, der ligger over gennemsnittet. Både ledelse og ansatte er tilfredse.

Det kan ikke være rigtigt, at store fagforbund som f.eks. SiD skal have lov til at ødelægge sunde firmaer og gode arbejdsforhold.

Det tilføjes, at jeg er i besiddelse af sådanne skriftlige trusler.

Besvarelse (1/3 83):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Det fremgår af begrundelsen, at spørgsmålet drejer sig om fagforbunds henvendelser til uorganiserede arbejdsgivere med anmodning om at underskrive en tiltrædelsesoverenskomst med trussel om iværksættelse af strejke og blokade, såfremt et firma ikke ønsker at underskrive.

En tiltrædelsesoverenskomst er som regel et forhandlingsprotokollat, hvorved en arbejdsgiver uden at melde sig ind i en arbejdsgiverforening skriftligt erklærer at ville følge den overenskomst, som fagforeningen har indgået med arbejdsgiverforeningen for det pågældende område. Protokollatet er således et udtryk for erkendelse af, at arbejdsgiveren ikke er nødt til at melde sig ind i en organisation.

På den anden side indeholder overenskomsten i disse tilfælde ofte en klausul, der forpligter arbejdsgiveren til alene eller fortrinsvis at beskæftige organiseret arbejdskraft eller arbejdskraft med tilknytning til den be-

stemte fagforening. En sådan klausul kan efter loven om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold kun få virkning i forhold til fremtidige ansættelser.

Såfremt en arbejdsgiver ikke vil indgå overenskomst, eventuelt i form af en tiltrædelseserklæring, vil det som oftest være lovligt, at fagforeningen øver pression ved trussel om og efter rimeligt varsel iværksættelse af strejke eller blokade imod virksomheden. Sådanne kampmidler vil i almindelighed være lovlige, forudsat at de forfølger et lovligt fagligt formål. Der må f.eks. være et rimeligt forhold imellem mål og midler, og den aktionerende må have en rimelig faglig interesse i opnåelse af overenskomst. Om disse forudsætninger er opfyldt i et konkret tilfælde, kan prøves ved arbejdsretten i en sag anlagt i henhold til arbejdsretslovens § 9, stk. 1, nr. 5.

Spm. nr. S 710

Til *ministeren for Grønland* (28/2 83) af:

Dohrmann (FP):

»Vil ministeren omgående sørge for, at det danske personale på de amerikanske baser i Grønland ikke forhindres i at bruge deres stemmer til landstingsvalget den 12. april på grund af bureaukratiske regler eller valg-fusk?«

Begrundelse

Ifølge medierne hersker der tilsyneladende stor usikkerhed om, hvorvidt det danske personale på de amerikanske baser i Grønland kan afgive deres stemme ved det kommende landstingsvalg. I betragtning af, at hverken hjemmestyret eller regeringen i sin tid var i tvivl om, at det samme personale kunne pålægges at betale skat til Grønland, en sag, der i øvrigt afventer højesterets afgørelse, findes det helt uacceptabelt og diskriminerende, hvis ministeren ikke klart kan afvise beskyldningerne om, at det danske personale på baserne kun regnes som malkekvæg for skattevæsenet.

Besvarelse (2/3 83):

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Valg til Grønlands landsting er et anliggende, der henhører under Grønlands hjemmestyre. Reglerne herom er fastsat i lands-

[Ministeren for Grønland]

tingslov nr. 1 af 30. marts 1982 om valg til landstinget.

Ifølge landstingsvalgloven udarbejdes valglisten til landstingsvalget i de enkelte kommuner af kommunalbestyrelsen på grundlag af kommunens folkeregister samt det folkeregister, der føres i ministeriet for Grønland for områderne uden for den kommunale inddeling i Grønland. Det drejer sig om forsvarsområderne ved Thule og Søndre Strømfjord samt enkelte mindre stationer i Nord- og Østgrønland. Personer, der er tilflyttet disse områder fra Danmark, Færøerne eller udlandet, optages på valglisten i Godthåb kommune, medens personer, der er tilflyttet fra en kommune i Grønland, optages på valglisten i vedkommende grønlandske fraflytningskommune. Der er fra ministeriets folkeregister givet meddelelse til de respektive kommunalbestyrelser om, hvilke personer på områderne uden for den kommunale inddeling der skal optages på kommunens valgliste. Det bemærkes i denne forbindelse, at det er en betingelse for valgret til landstinget, at vælgeren har haft fast bopæl i Grønland i de sidste 6 måneder forud for valget.

Det er normalt ikke nødvendigt at melde flytning, hvis den pågældendes familie bliver boende i den fælles bolig. Som følge heraf opholder der sig formentlig på forsvarsområderne i Grønland et betydeligt antal personer, der ikke har tilmeldt sig folkeregisteret i ministeriet for Grønland, men som er optaget i folkeregisteret i en dansk kommune. Disse personer er ikke optaget på landstingsvalglisten, men optages ved valg i Danmark på valglisten i vedkommende danske kommune.

Som indledningsvis nævnt har jeg ingen kompetence i spørgsmål vedrørende landstingsvalget, herunder spørgsmålet om, hvilke personer der skal optages på landstingsvalglisten. Jeg finder imidlertid grund til at understrege, at de i landstingsvalgloven fastsatte regler vedrørende optagelse på valglisten er i overensstemmelse med de regler herom, der gælder i den øvrige del af riget.

Såfremt det skulle vise sig, at en vælger, der er tilmeldt ministeriets folkeregister, og som opfylder betingelserne for valgret til landstinget, på grund af en fejl fra folkeregisterets side ikke er optaget på valglisten, vil jeg naturligvis straks rette henvendelse til

vedkommende kommunalbestyrelse med henblik på at få fejlen rettet.

Spm. nr. S 711

Til *industriministeren* (28/2 83) af:

Anne Grete Holmsgård (VS):

»Vil ministeren bekræfte, at der ikke er tale om hemmeligheder i monopollovens forstand, når monopoltilsynet har redegjort for en række favorable særordninger, som discountbutikkerne har opnået hos fødevarleverandører, men at der tværtimod er tale om at håndhæve monopollovens princip om at offentliggøre ordninger, der kan virke konkurrenceforvridende, samt at oplyse offentligheden om sådanne prisaftaler?«

Grundelse

I Politiken den 28. februar 1983 udtaler industriministeren: »Jeg kan ikke se, det gavner nogen, heller ikke forbrugerne, at disse forretningshemmeligheder bliver offentliggjort.«

Hvis denne udtalelse er korrekt citeret, befinder ministeren sig på kanten af lovgivningen. Det er ifølge monopolloven helt klart monopoltilsynets opgave at oplyse om konkurrenceforvridende prisaftaler som f.eks. de særabatter, en række discountbutikker øjensynlig har opnået hos en række industrier. De eneste former for hemmeligheder, monopolloven omtaler, er tekniske hemmeligheder, der intet har at gøre med specielt favorable prisaftaler. Det er helt klart ikke ministerens opgave at komme med vurderinger af, hvorvidt det gavner forbrugerne, at sådanne prisaftaler offentliggøres. Men derimod er det ministerens opgave at sørge for, at monopollovens bestemmelser overholdes, så forbrugerne selv får mulighed for at tage stilling. Det kan de imidlertid ikke, hvis ministeren holder fast ved sin censur af den allerede for længst færdigtrykte redegørelse fra monopoltilsynet om discountbutikker.

Besvarelse (2/3 83):

Industriministeren (Stetter):

Et af grundprincipperne bag pris- og monopollovgivningen er offentlighedsprincippet. På den anden side er det i loven klart

[Industriministeren]:

forudsat, at hemmelige og fortrolige oplysninger ikke må offentliggøres.

Kriteriet fortrolige eller hemmelige oplysninger har karakter af en retsstandard, der ikke kan fastlægges entydigt én gang for alle. Det beskyttelseshensyn, som ligger bag dette kriterium, får særlig betydning, når der er tale om virksomheder, der ikke er registreret som dominerende virksomheder eller part i anmeldelsespligtige konkurrencebegrænsende aftaler.

Afgørelsen af, om oplysninger kan karakteriseres som fortrolige eller hemmelige, beror således i vidt omfang på et skøn, som udøves af monopoltilsynet, og som det påhviler industriministeren at efterprøve, når der indgives klage over monopoltilsynets afgrænsning af fortrolige og hemmelige oplysninger.

Spm. nr. S 713

Til *ministeren for skatter og afgifter* (1/3 83) af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Hvorledes skal en borger forholde sig, når han er kommet i den situation, at han i marts 1982 køber en landbrugsejendom og får at vide af skattemyndighederne, at han i den anledning kan få frigivet 190.000 kr. fra sine etableringsfondshenlæggelser, men efter 4 måneder modtager korrektionsmeddelelse om, at der alligevel kun kan frigives 140.000 kr. på grund af ændrede regler, f.eks. ændret vurdering af de erhvervsbygninger, som er en del af landbrugsejendommen, og nu mangler de 50.000 kr., som alligevel ikke kunne frigives, da borgeren havde disponeret efter de første oplysninger fra skattemyndighederne?«

Begrundelse

Det fremmer ikke borgernes interesse for at etablere sig og sætte noget i gang, når man ikke kan stole på oplysninger fra offentlige myndigheder, og spørgsmålet er, om ikke den pågældende kunne vinde et sagsanlæg med krav om erstatning i anledning af det passede.

Besvarelse (7/3 83):

Ministeren for skatter og afgifter (Isi Foighel):

Ved lov nr. 197 af 18. maj 1982 om ændring af afskrivningsloven og forskellige andre skattelove. (Pristalsregulering af afskrivningsgrundlaget m.v.) ændredes afskrivningsloven blandt andet således, at anskaffelsessummen for afskrivningsberettigede bygninger og installationer i sådanne bygninger skal omregnes til kontantværdi i henhold til lovens § 19 A.

Skattemæssige afskrivninger skal herefter foretages på grundlag af den således omregnede anskaffelsessum.

Loven blev tillagt virkning fra den 1. januar 1982.

Indskud på etableringskonti og henlæggelser til investeringsfonds kan *kun* anvendes til forlods afskrivning på afskrivningsberettigede aktiver, og derfor har det været en nødvendig konsekvens, at der højst kan frigives et henlæggelsesbeløb svarende til det kontantbeløb, hvorpå der kan afskrives.

Er der som følge af lovændringen frigivet for store midler fra en etablerings- eller investeringsfondskonto, åbner ændringslovens § 10 følgende muligheder for den skattepligtige:

1) Det frigivne indskud eller den frigivne henlæggelse kan senest ved indgivelse af selvangivelse for indkomståret 1984 benyttes til forlods afskrivning på andre aktiver, hvortil etableringskontiindskud eller investeringsfondshenlæggelser kan benyttes.

2) Beløbet kan efterbeskattes. Beløbet skal da medregnes i indkomsten for indkomståret 1982.

3) Den skattepligtige kan vælge retablering. Et beløb svarende til det for meget frigivne beløb skal da genindskydes på kontoen. Er der tale om en investeringsfondskonto, og er den skattepligtige regnskabspligtig, eller fører han regnskab uden at være forpligtet dertil, kan han nøjes med at binde 50 pct.

Har den skattepligtige ikke udnyttet nogen af de ovennævnte muligheder, skal beløbet eller den resterende del deraf medregnes i den skattepligtige indkomst for indkomståret 1984.

En eventuel beskatning af det for meget frigivne beløb kan ske uden det 5 pct.s til-

[Ministeren for skatter og afgifter]

læg, der er omtalt i etableringskontolovens § 9 og investeringsfondslovens § 9.

Er anskaffelsen sket før ændringslovens ikrafttræden den 3. juni 1982, men frigivelsen først sket efter ikrafttrædelsen, således at der kun er frigivet et beløb svarende til kontantværdien, er der ikke mulighed for at få frigivet flere midler, medmindre betingelserne i etableringskontolovens § 7 eller investeringsfondslovens § 3 måtte blive opfyldt. Jeg vil dog pege på de muligheder for frigivelse mod efterbeskatning, der findes i etableringskontolovens § 10, stk. 2, og investeringsfondslovens § 9, stk. 2.

Spm. nr. S 716

Til *industriministeren* (1/3 83) af:

Knud Lind (FP):

»Kan ministeren oplyse, om der til søforklaringen i Nyborg den 4. marts 1983 angående »Activ«s forlis er indkaldt vidner fra Troense Træskibsværft, som kan oplyse retten om kalfatringen af skibet og placeringen af jernballasten?«

Begrundelse

Skibstømrer Jørgen Andersen, boende Rantzausminde, der tidligere har været ansat på Troense Træskibsværft, har over for spørgeren oplyst, at Tvindskibet lå på Troense Træskibsværft til ombygning i oktober 1981. En del af arbejdet blev udført af Tvindelever, bl.a. købte Tvindeskolen skrotjern fra Ferritslev Møtrikfabrik, som blev smidt ned i bunden af skibet, skønt skibstilsynet havde gjort bemærkning om, at skibets stabilitetspapirer ikke fandtes om bord, ligesom Tvindelever i en weekend som rent amatørarbejde selv kalfatrede skibet, reparerede rorkæder og lagde en Mercedesmotor i skibet med et reversgear, der formentlig nedsatte maskinkraften betydeligt.

Såfremt retten ønsker at belyse skibets sødygtighed, er det yderst vigtigt med sagkyn-dige vidneudsagn.

Besvarelse (4/3 83):

Industriministeren (Stetter):

Politimesteren i Nyborg har over for industriministeriet oplyst, at såvel skibstømrer Jørgen Andersen, Troense Træskibsværft,

som Peter Ring Andersen, Ring Andersens Træskibsværft i Svendborg, er indkaldt som vidner ved genoptagelse af søforklaring i Nyborg, der er berammet til den 8. marts 1983.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 170:

Forslag til lov om ændring af lov om fritidsundervisning m.v. (Ændring af lokalebestemmelser, deltagerbetaling ved specialundervisning m.v.).

(Fremsat 2/3 83).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jytte Andersen (S):

Regeringen har åbenbart gjort det til en dyd at fremsætte nogle besparelsesforslag, som specielt rammer de allerdårligst stillede grupper hårdt, og lovforslaget, vi her har til behandling, danner ingen undtagelse. Vi har endnu et par eksempler på, at regeringen ønsker større uligheder og større skævheder i befolkningen. Denne holdning vil socialdemokratiet skarpt tage afstand fra.

Det foreliggende forslag indeholder en lang række ændringer i fritidsloven, som jeg ikke vil komme ind på alle sammen; jeg vil kun hæfte mig ved det, jeg opfatter som de alvorligste angreb.

I fremsættelsestalen bebudes en snarlig overgang til bloktilskudsregler. Denne bebudelse er i allerhøjeste grad alvorlig – i særdeleshed, når det indgår så tæt i regeringens nedskæringspolitik. Grundlaget for fritidsloven og hele det folkeoplysende arbejde kan fjernes, hvis man overgår til bloktilskudsregler på dette område. Det vil ramme de i forvejen trængte kommuner, som ikke har anden mulighed end at styre tilbuddene gennem begrænsninger i emnekreds og begrænsninger i fag. Det er en udvikling, som i allerhøjeste grad vil forringe mulighederne for folkeligt oplysningsarbejde. Det var risikoen på lidt længere sigt.

På den korte sigt har vi et glimrende eksempel på regeringens mangel på social holdning. Ved forslaget om deltagerbetaling på 10 pct. for specialundervisning lykkes det regeringen at ramme de allerdårligst stillede i